

A VÁRKASTÉLY TITKA

REGÉNY

**IRTA:
CHARLES HUGÓ**

**FORDITOTTA:
MARGITTAI SZANISZLÓNÉ**

HELLAS KIADÁS

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2018
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-277-2 (online)
MEK-17727

TARTALOM

**Uton.
Megérkezés.
A lezárt szoba.
Feltámad a halott!
A toronyszoba.
A briliánsgyűrű.
A tascsó.
Egy kedves öreg ur.
Ismerkedés.
Jacquet közbelép.
Aline elhatározása.
Az utolsó arckép.
Ujra Versaillesben!**

Versailles-ben fényesebbnél-fényesebb udvari fogatok méltóságteljesen gördültek be a királyi palota rácsos kapuján. A diszhintók hátsó bakján, főnemes gazdáik családi színeiben pompázó, fehér parókás lakájok ültek, a lovak előtt fullajtárok szaladtak, fáklyáikkal világítva az alkony mindjobban mélyülő homályát. A fogatokból kiszállók előzőnlötték a versaillesi palota márványlépcsőjét. Nem csoda, ha e sok ragyogás és színpompa között, a kastély udvarán össztömörült, most már üresen várakozó diszhintók sorában rögtön szembetűnt egy egyszerű, teljesen fekete batár, amelynek oldalain a lakájok hiába kutatták vizsga szemekkel a családi cimert.

- Ugyan honnan jöhetett ez az özönviz előtti bárka? - csufolódott egyik hercegi lakáj.
- Valami vén szipirtyó jöhetett benne - vetette oda egy másik.
- Tévedsz, - ellenkezett egy arrahaladó udvari lakáj - ebben a kocsiban egy szép, fiatal dáma ült. Magam segitettem ki.
- Egyedül jött?
- Dehogy. A férjével.
- Valami vén Kékszakáll, mi?
- Megint tévedsz. Elegáns, szép, fiatalember. Nem tudom, kik lehetnek.

Az udvari lakáj a dolgára sietett. A többiek, még kíváncsiabban tömörültek a fekete gyászhintó köré.

- Hollá, barátom, hogy hívják a gazdáját? - kiáltotta egyik.

A fekete libériás kocsis, aki mereven és érzéketlenül ült a bakon, nem felelt.

- Párizsban az ilyen hintó manapság csodaszámba megy, - szólt egy öreg lakáj, - de emlékszem, tíz év előtt, vidéken, sok ilyet láttam.
- Csakugyan... - bólintott egyik kortársa, - Languedocban, a Ganges kastélyban, tizenöt év előtt magam is láttam hasonlóját.
- Tizenöt év előtt... a Ganges kastélyban?
- Amikor az a híres gyilkosság történt?

- Igen. Ugyanabban az évben, mikor Ganges marquisnét megölték. - Alighogy e nevet kiejtették, a feketelibériás kocsis, ostorával pompás, ébenfekete lovai közé csapott s a gyászhintót az udvar leghomályosabb sarkába irányította.

Mialatt a lakájok az udvaron szórakoztak, a kastély belsejében az udvari ceremóniák egyik legfényesebbje folyt le. A király lefekvése! Mert a király nem úgy kelt fel, feküdt le, öltözött, evett, aludt, élt és halt meg, mint más közönséges halandó.

A nap legünnepelesebb két mozzanata a király felkelése és lefekvése volt. Ennek a királyi fantazmagóriának egyik legérdekesebb részlete a gyertyatartó átnyújtása volt. Mikor a király, fáradságát jelezve átment a hálótermébe s az udvari pap fenhangon imádkozni kezdett, jelt adva az általános ájtatoskodásra, ez ima bevégeztével a király felemelte az ágya melletti asztalkán álló arany gyertyatartót és saját fenséges kezével átnyújtotta egyik kiválasztottjának. E kiválasztott átvette a gyertyatartót és a királyhoz lépett, aki bizalmasan néhány szót váltott vele.

Ezen az estén a király már ott térdelt káprázatosan pompás királyi ágyának emelvényén, a Paoló Veronese festette menyezet alatt, aranybrokát imazsámolyán, mély ájtatosságba merülten. A terem néma csendjét csak az udvari pap halkan zsongó imája zavarta. Csak egy valaki

merte ezt az áhítatos csendet megzavarni. A szépek szépe, Montespan marquisné, aki már tizenhárom esztendeje élvezte a király kizárólagos kegyeit. Montespan marquisné kíváncsi tekintete két ismeretlen arcon függött a terem sarkában. Egy fiatal kapitány, a királyi dragonyosok egyenruhájában, karján egy fiatal nővel. Montespan marquisné élénken hajolt szomszédjához, Lorges marsalhoz.

- Marsal ur... egy szót!

- Vigyázat marquisné... a király imádkozik.

- Forduljon egy kicsit balra... ott a sarokban, a harmadik sorban... - sugta a marquisné, - látja azt a fiatal dragonyostisztet?

- Azzal a fiatal hölgyel a karján... nos?

- Ismeri?

- Hogyne. Alattam szolgált.

- Hogy hívják?

- Christian kapitány. Más nevét nem ismerem.

- Na de... ez nem név. Mi a családi neve?

- Nem tudom. Senkise ismeri a családját. Lehet, hogy kalandor, de mindenesetre szerencsefia. Egy szép napon felbukkant az ezredünkben a király sajátkezűleg írott parancsából. Közelebbit nem tudunk felőle. Tagadhatatlan, hogy a helyét nagyszerűen megállta. A legutóbbi összecsapások alkalmából halálmegvető bátorságával és főleg a helyzetekszülte bámulatos, ötletszerű leleményességével, nem egyszer segítette győzelemre az ezredet. Szégyenkezés nélkül bevallom, hogy e fiatal kapitány nélkül, ma nem a diadalmas Lorges marsal, hanem egy csufosan megvert hadvezér volnék.

- Egy ilyen embernek legalábbis ezredesnek kellene lennie!

- Tökéletesen igaz. Nem is képzelhetek egyebet, minthogy a királyi kegy e késésének valami titokzatos oka lehet.

- Furcsa!... és hogy került ide ma este?... a Mars teremben az ünnepélyes bemutatásnál nem szerepelt.

- A király mentesítette a bemutatkozás alól.

- Hát ez igazán furcsa!... vajjon miért?

- Bizonyára azért, mert az egész udvar előtt nem mutatkozott be egyszerűen Christian néven, ami bizonyos, hogy csak egy felvett név.

- Lehetetlen, hogy ezzel az arccal és ezzel a megjelenéssel valakinek ne legyen nemesi rangja és neve.

- Talán elveszítette.

- Miből következteti?

- Tulzottan vakmerő bátorságából. Így csak az halmozza a hőstetteket, aki a maga emberségéből akar valamit elnyerni. Visszanyerni, amit elveszített.

- Elveszített?... milyen játékon?

- A bűn játékán.

- Lám, lám!... az imént még regényhős volt a kapitánya, most meg már gazember!

- Maradjunk csak a hősnél, marquisé. És mégis... nézze ezt a szép, fiatal és máris elborult homlokot, ezt a sápadt, tulkomoly, mondhatnám szomorú arcot... Fogadok, hogy ennek a fiatal embernek valami családi titok nehezül a lelkére. Valami sötét, drámai titok... Vigyázat, a király felemeli a fejét!... az Égre kérem marquisé, hallgassunk...

- Ellenkezőleg!... most kezdünk csak igazán beszélni! - mosolygott a marquisé, mert mindenáron tudni akarom, hogy ki ez a fiatalember voltaképpen?

- Kérdezze a királytól. Mert ezt egyedül ő tudja.

- Ah!... és miért van itt ma este Versaillesban ez a kapitány?

- Szabadságot jött kérni. Most nősült.

- Meg fogja kapni. Felelek érte. Majd ráveszem a királyt. Nem akarom, hogy a kapitány többé az udvarnál mutakozzon.

- Miért?

- Mert... a felesége tulságosan szép. Bizonyos, hogy a király szeme megakadna rajta.

- Megnyugtathatom. Ez a fiatalember még ma éjjel elutazik Délfranciaországba, a birtokára és magával viszi a feleségét, akit ön méltó vetélytársának ítelt.

Christian kapitány házasságáról éppoly keveset tudtak, mint róla magáról. Tudták, hogy dúsgazdag, de mégsem élte a gazdagok kifelé pompázó életét. Párizsi palotájának ablakai az év nagyrészen át zárva voltak és a boltíves, hatalmas kapu felett nem ékeskedett családi címer, mint minden nemesi palotán. Egy napon e palota kapuja előtt egy csukott batár állt meg, amelyből Christian kapitány egy menyasszonyi ruhás fiatal leányt segített ki. A palota személyzete csak ebből következtethette, hogy a kapitány megnősült. Azóta egy hónap telt el és a palota továbbra is komoran elzártan maradt.

Igy álltak a dolgok azon a májusi napon, amelynek estéjén, XIV. Lajos lefekvésének ünnepén Christian kapitány először jelent meg a versaillesi kastélyban fiatal feleségével.

Christian azzal magyarázta Aline-nak, Versailles-ba jövetelüket, hogy a királytól kell a szabadságát kérnie. Ám, alighogy beléptek a kastélyba, egyik udvari hivatalnok a király megbízásából máris átnyújtotta Christiannak a kérvényezett szabadság engedélyezését. Aline azt remélte, hogy miután céljukat elérték, visszafordulnak és hazatérnek. De Christian anélkül, hogy magyarázatot szolgáltatott volna, tovább vezette karján a belső termek felé áramló tömegében. Aline csak akkor ijedt meg igazán, mikor a király hálótermének ajtaja is felnyílt előttük, ahova pedig csak a kiválasztottak léphettek be. Észrevette, hogy a pillanattól kezdve, mióta a szolgálattevő kamarás intésére a felséges küszöböt átlépték, férje arca mélyen elkomolyodott. Mikor most a király imázsámulyáról felemelkedett, Aline könyörgőn sugta férjének:

- Christian... az ima véget ért... menjünk!

- Még nem mehetünk szivecském!

- Miért?

- A király parancsa! - felelte röviden Christian.

Ezalatt a király felállt karosszékéből és felemelte a mellette álló asztalkáról a nevezetes arany gyertyatartót. Tekintetét végigjártatta a jelenlévőkön. Minden szem olyan mohón figyelte a királyi gyertyaláng imbolygó fényét, mint egy vezércsillagot. Ki lesz a szerencsés, akinek ma este megadatik, féltérdenállva ez égő gyertyával világíthatni a király felkent személyének levetkőzésénél?

XIV. Lajos egy kézlegyintésével széthárította a legfőbbrendek első sorát, egy újabb kézmozdulatára az udvaroncok második sora is szétnyílt. A tulfeszített csendben valakinek odanyújtotta az égő gyertyát. Minden tekintet a halálsápadt, ismeretlen arcon függött. A kiválasztott hirtelen előrelépett. A tömött sorok már becsukódtak mögötte, már felhaladt a királyi ágy emelvényének lépcsőin és már féltérde ereszkedett a karosszék előtt, amelyben a király elhelyezkedett.

- Meg vagyok elégedve a szolgálataival, kapitány, - szólt a király. - Hiven teljesítette kötelességét, megérdemli, hogy megjutalmazzam. Éppen ezért, ma reggel aláírtam az okmányt, amelynek értelmében öt birtoka egyikének a nevét viselheti. Ezután Cazilhac gróf lesz. E név szolgáljon nagyobb dicsőségére, mint amelyet levett.

Christian kapitány a király intésére felállt.

- Felséged kegyes jósága felbátorít, hogy kegyelmét könyörögjem a szerencsétlennek, aki tizenöt év óta éli keserves, száműzött életét, - szólt lehajtott fejjel.

- Ha a toulouse-i parlament igazságosan ítelt volna, halálra ítélte volna! - felelte szigorun a király.

- Felség, az ő büntetése még a halálnál is rosszabb. Minden javától, rangjától megfosztották, örökre száműzték a királyságból.

- Ez mind kevés!... úgy hirlik, hogy Genfet, ahol a reformált vallás lelkes hívének játszott ki magát, régen elhagyta. Ön bizonyára jól tudja kapitány, hol bujkál most ez az állítólagos hugenotta?

- Nem tudom felség, - felelte bizonytalan hangon, nagyon sápadtan Christian kapitány.

- Ön is szem elől veszítette, mint a rendőrségünk?... Pedig úgy mondták, hogy fenntartotta vele az összeköttetést?... hogy irt neki?

- Megtévesztették felségedet.

- Annál jobb!... Semmiképen se volna inyenre, hogy egyik legkitünőbb tisztem összeköttetésben maradjon egy feleséggyilkossal. Még ha...

- Felség, esküszöm, hogy ártatlan volt a szerencsétlen!

- Ön az egyetlen, aki hisz az ártatlanságában, kapitány. Isten és emberek előtt gyilkos marad!

- Ha felséged meghallgatna...

- Elég, Cazilhac gróf!... - vágott közbe a király. - Ön szabadságot kért?

- Nehány hónapot felség.

- Nehány hónap... az sok. Megkezdheti a szabadságát kapitány, de bármely pillanatban várhatja a behívási parancsot. Teljes készenlétben, hogy szükség esetén öt percen belül lóra kaphasson.

- Készenlétben leszek felség - hajolt meg földig a kapitány.

A király intésére egy apród átvette a kapitány láthatóan remegő kezéből a nevezetes aranygyertyatartót. Ez volt a jeladás a terem kiürítésére. Cazilhac gróf visszasietett elfogódottan várakozó fiatal feleségéhez.

- Mi történt?... mit akart a király? - sugta lázasizgatottan Aline.

- Legkegyesebb jóindulatának adta tanujelét. Cazilhac grófné vagy Aline!

Uton.

Christian kapitány ez utazásra eredetileg magányosan készült. Nem volt mersze, a languedoci vén családi fészekből elvinni feleségét. De Aline addig könyörgött, sirt, míg Christian végre is beleegyezett, hogy együtt utazzanak. Ám azért, mikor most Versaillesból visszakocsiztak párizsi palotájukhoz, megint csak rákezdte:

- Jól gondold meg Aline, mielőtt utrakelünk!... Ganges, ahogy mondtam, régen lakatlan. Ott nem találod meg mindazt a kényelmet, amelyet számodra megteremteni akarok.

- Melletted Christian, bárhol legyünk, a világ legboldogabb asszonya leszek.

Tizenkét nap óta robogtak a hatalmas batárban, amely annakidején Versaillesban a fényes udvari fogatok között oly nagy feltűnést keltett. Ez éjszaka sehol sem szálltak meg. Egyfolytában robogtak tovább és Aline egyfolytában aludt a kocsi mélyében reggelig. Mikor a hajnal első sugarai bevilágították a hegycsucokat, Christian leeresztette a kocsi első üvegtábláját és kiszólt a kocsisnak:

- Pierre, messze vagyunk még Ganges-tól?

- Ma éjjel már ott hálunk meg, méltóságos gróf ur, - felelte a kocsis.

Christian felhuzta az üvegtáblát. E pillanatban Aline megmozdult. Pislogva nyitotta fel a szemeit, egy kicsit megrázkódott, majd mint egy álmos cica, még jobban a férje karjaiba bujt. Mikor aztán egy-két pillanat múlva egészen felébredt, a boglyas arany hajerdő alól kék szemei boldogan mosolyogtak Christianra.

- Jó reggelt férj uram!

- Hogy aludtál kis szívem?

- Tulságosan jól!... így elaludni az időt... itt melletted... rettenetes! Az álom olyan, mint a halál. Ha az ember alszik, nem él. Pedig a mi gyönyörű boldog életünkben minden percet kár elveszíteni, ugy-e?

- Az élet! - sóhajtott Christian, Aline aranyhaját simogatva, - mit tudsz te, gyermek az életről!

- Nem sokat!... - kacagott Aline. - Csak azt tanultam, amit a zárdában tanítottak, nem igen olvastam egyebet az imakönyvemnél és a szentek életénél. A zárdában soha, senkiről se beszéltek rosszat. A zárdából pedig egyenest férjhezmentem. - És két puha karjával átfonva férje nyakát, fejét a szívéhez szorította.

- Édes, drága kis gyerek! - suttogta elérzékenyülten Christian.

- Édes vagyok... drága is!... de gyerek már nem! Tiltakozom. Tizenhét és fél éves vagyok. Nem szeretem, ha gyermeknek tekintenek. Azt akarom, hogy komolyan vegyenek. És ezennel ünnepélyesen felszólítom Cazilhac gróf urat, hogy kellő komolysággal tisztelje bennem Cazilhac grófnő öméltóságát! - Ez utolsó szavaitól mintegy megmámorosodva, boldog elragadtatással csapta össze kezét. - Cazilhac grófné vagyok!... asszony... komoly asszony!...

- És tudod-e, minek köszönheted az asszonykádát? egy csepp viznek!... igen, igen, hiába meresztgeted a szemedet! Egy csepp viznek köszönheted, hogy a feleséged lettem. Na várj! El fogom neked mesélni az egy csepp víz meséjét. - Aline elhelyezkedett a kocsi ülésén és két összekulcsolt kezével átfogva térdeit, nekikészült a mesélésnek. - Volt egyszer egy fiu és egy leány. A fiu kapitány volt, a leány árvaleány. Christian volt a fiu neve, a leányé Aline. Aline szüleinek halála óta, szülővárosában, Avignonban élt egy zárdában, ahol, apja végrendelkezése értelmében, férjhezmenéséig kellett maradnia. Aline tizenhét éves koráig mitsem tudott a világról. Azt sem tudta, hogy mi egy kapitány. Egy reggel, pontosan három hónap és

egy hét előtt, - a zárda kápolnájában, amelyet a templomtól csak egy függönnyel takart rács választ el, végetért a szent mise. Aline utolsóinak maradt a kápolnában. Társnői már mind visszamentek a zárdába, de ő még mindig ott térdelt az oltár lépcsőjén. Imájába elmerülten nem látta, hogy a rács mögötti függöny fellebbent s hogy Christian kapitány hosszan nézi őt. Mikor Aline felállt, a rács melletti szenteltviztartóhoz ment. Mielőtt ujját bemárthatta volna, Christian kapitány megelőzte és ujját a szenteltvizbe mártva a rácson keresztül merészen Aline felé nyújtotta kezét, felkínálva a szentelt víz érintését. Szegény kis Aline mi egyebet tehetett, minthogy ujjával érintse a kapitány ujján a szentelt vizet és keresztet vetve, társnői után siessen. Ránézett-e közben a kapitányra?... bizonyára!... mert szobájába érve dobogó szívvvel és lelkiismeretfurdalástól gyötörtten kérdezte önmagától, vajjon nem vétkezett-e, mikor annak a szép fiatalembernek a kezéből elfogadta azt a felajánlott csepp szentelt vizet?... Meg is kísérelte elfelejteni Christian kapitányt, de ahányszor az ujjára nézett, elpirult és rágondolt. Imádkozni akart, de ha imakönyvét lapozta, megint csak az ujját látta. Ha a himzésen dolgozott, ha az olvasóját pergette, mindig csak az ujját látta s ujjá hegyén azt a csepp szentelt vizet. Aline sápadt volt és szomorú. Egy napon a főnöknő megkérdezte, hogy mi baja?... Aline azt felelte, hogy az ujjá fáj. „Meg kell gyógyítani!” - válaszolta a jó főnöknő. De hol az az orvos, aki egy szerelemtől égett beteg ujját meg tudna gyógyítani?... Aline csak tovább szomorkodott. Isten tudja, mi történt volna, ha Christian kapitány közbe nem lép.

- A szép kapitány, a szivlovag, hát megjelent a színen. Senki se tudta kicsoda, honnan jött, hova készül. Csak azt tudták, hogy nagyon gazdag és magányosan él. Senki hozzátartozója e földön. A főnöknő, éppen mert semmit se tudott a kapitány származásáról, kikötötte, hogy csak a király sajátkezű beleegyezésének előmutatásával egyezik a maga részéről a házasságba. A kapitány elhozta a király meleg, ajánló levelét. Így történt, hogy ez év március másodikán Christian kapitány feleségül vette Aline de Moissacot s a csepp szentelt víztől beteg ujját, a jegygyűrű ráhuzásával mindörökre meggyógyította.

- Mondd, miért csak most beszélted el ezt az édes kis mesét? - kérdezte Christian.

- Isten tudja!... csak most jött a nyelvemre. De te Christian... miért szerettél belém?... miért választottál éppen engem?

- Akarod, hogy megmondjam?... hát jó! Legyen ez az óra a bizalmas vallomások órája. Tudod, hogy én is árva vagyok, kis Aline-om. Ma te vagy az egyetlen hozzám tartozóm. Az anyámat gyermekkoromban vesztettem el - és Christian kapitány eltompult hangon folytatta - de a szívem mélyén ma is őrzöm az emlékét, ma is látom gyönyörű arcának vonásait, amelyekhez hasonlót azóta se láttam. El se képzelhettem, hogy e földön még létezessen hozzá hasonló tökéletes szépség. Nos, azon a napon az avignoni templomban, mikor téged megláttalak, szinte megmeredtem a csodálkozástól. Mintha Isten csodát művelt volna s a kis sötétruhás apácanövendékben újra életre keltette volna az én gyönyörű anyámat. Elragadtatva bámultalak!... Csodálkozol, hogy eddig ezt nem említettem?... talán igazad van!... de én az anyámról csak gondolkozni szoktam és sose beszélni. Ahogy mondtam, annyira hasonlítottál hozzá, hogy azt hittem álmodom. Egész testemben remegve közeledtem hozzád s a szemeimben titkos könnyek égtek, mikor rád tekintettem. Az anyámra ismertem benned. Ezért szerettem beléd, ezért kívántalak feleségemül kis Aline-om. Mert mikor megláttalak, egy hang így szólt a szívemben: „Gyermekkorod őrangyala jött vissza hozzád! Akkor mint anyád örködött feletted, most mint a feleséged fog boldogítani”.

Megérkezés.

Kis ideig mindketten megindultan hallgattak, majd Aline tréfásan megjegyezte:

- Tudod-e, mi ebből a tanulság?... hogy sokat kell templomba járni! Aki templomba jár, azt szerencse éri!

- Pedig én csakugyan véletlenül s nem a magam jószántából tévedtem be az avignoni templomba.

- Elég rossz!... és mi volt az a véletlen?

Christian csak kis szünet után, mintegy kedve ellenére, vontatottan felelte:

- Valakit... kísértem.

- Valami szép nőt, ugy-e?

- Nem. Egy férfit.

- És ki volt az a férfi?

- Családunk egy... öreg barátja.

- Ugy látszik jobb katolikus, mint ön, Cazilhac gróf ur! - szólt szemrehányón Aline.

- Nem hinném. Hugennótának mondják.

- De hát akkor mit keresett egy katolikus templomban?

- Egy sirt ment meglátogatni.

- Kinek a sirját?

- Kis fecsegő! - és Christian mintha ki akarna térni az egyenes válasz elől, szívére vonta Aline-t és összeecsókolta.

- Szégyeld magad! - korholta Aline - te a legkeresztényebb király és a Szentegyház hü szolgája egy eretnekkal... egy hugennótával barátkozol!

- Éppen azért!... az üldözöttek menedéket nyújtani keresztényi cselekedet.

- Alig várom, hogy megérkezzünk! - mondotta Aline. - Milyen jó lesz!... Megint olyan elbujva élhetek, mint a zárdában! Majd meglátod, milyen boldogok leszünk! Sokat fogunk sétálni, korán kelünk, korán fekszünk. Senkit se fogadunk... senkit. Legfeljebb, ha nagyon akarod, néha ezt a csunya hugennótát. Ezt a te öreg barátodat. Hogy hívják?

- Vissec.

- Tudja, hogy megnősültél?

- Igen. De mit törödsz vele?... Beszéljünk inkább magunkról.

- Bocsánat!... a barátaiddal illik törődnöm. Akit a barátságoddal kitüntetsz, az az én barátom is. Beszéltél neki rólam?

- Inkább ő beszélt nekem rólad.

- Hogyan? - csodálkozott Aline. - Hát ismer?

- Látásból.

- Hol látott?... és mikor?

- Ugyanott és ugyanakkor, amikor én először láttalak. Mögöttem állt a templomban.

- Mit mondott?
 - Helytelenítette a viselkedésemet.
 - De a házasságunkat reményilem helyeselte?
 - Nem mondhatnám. Embergyűlölő. Nem hisz a boldog házasságokban.
 - A mi házasságunk majd megváltoztatja a véleményét. Itt lakik a vidéken?... Talán közel a kastélyhoz?
 - Nem... éppen...
 - Nem baj. Mégis meg fogod hívni. Szeretem az öreg embereket. Majd meglátod, hogy összebarátkozunk. Nagyon öreg?
 - Eléggé.
 - Hány éves?
 - Ötvenkettő.
 - De hiszen ez a te Matuzsálemed még javakorbeli gavallér.
 - Idő előtt megöregedett.
 - Talán sokat szenvedett?
 - Nagyon sokat.
 - Igérd meg, hogy bemutatod.
 - Talán... Vissec nagyon visszavonultan, elbujtan él.
 - A vallása miatt?
 - Bizonyára... - hangzott Christian habozó válasza.
 - Azért titokban fogadhatjuk. Hiszen csak magunk leszünk.
 - Senkit sem akar látni. A társasága amugyse volna szórakoztató számodra. Vissec tizenöt év óta gyászol.
 - Kit?
- Christian csak nehezen tudta leküzdeni hangja reszketését. Látszólag közönyösen felelte:
- A feleségét.
 - Annyira szerette?
 - Ugy látszik.
 - Ismerted a feleségét?
- Christian nem felelt, csak némán bólintott.
- Fiatalon halt meg?... Mi baja volt?... - faggatta mohón Aline és választ se várva sóhajtotta: - Szegény Vissec!... milyen szerencsétlen lehet!
 - Nagyon szerencsétlen! - mormogta Christian.
 - Majd megvigasztaljuk!... A vigasztalás a boldogok könnyörületessége.
 - Nem kis szívem, nem fogjuk vigasztalni!... És ha csakugyan megismerkednél Vissec-kel, figyelmeztetlek, hogy sose emlegesd a feleségét. Ez lesz a legkönyörületesebb!

- Ahogy akarod!... De ragaszkodom hozzá, hogy ellátogasson hozzánk. Majd meglátod, hogy fog szeretni bennünket. Mi leszünk a családja, a gyermekei. Én a leánya, te a fia.

Erre a jóságosan, naivul kiejtett szóra Christian egy árnyalattal még jobban elsápadt és szinte durván taszította el a hozzá simuló Aline-t.

- A fia! - mormogta keserűn.

Most már Aline-on volt az elsápadás sora. Ijedten és fájdalmasan hátrált.

- Christian!... Mi bajod?... Miért haragszol?

- Haragudni rád?... nem, nem... csak a gondolataim ragadtak el.. Magamra haragszom. Minél tovább gondolkozom, annál inkább belátom, hogy nem kellett volna engednem a kérésednek. Ganges légköre nem neked való. Már bánom, hogy nem hagytalak Párisban.

- Hát... ha éppen erről beszélsz, megmondhatom, alig vártam, hogy ezt a szobát elhagyjam.

- De hát miért?

- Először is gyűlölöm Párist. Nem bírom azt a lármát, mozgalmat... A szobában meg egyenest félttem.

- Féltél?... Mitől?...

- Hát... emlékszel arra a képre az ajtó felett, szemközt az ágygal? Tizszer is meg akartalak kérni, hogy dobasd fel a padlásra azt az időtől, füsttől megfeketült régi képet. Minden reggel első tekintetemmel, este utolsó pillantásommal az ormótlan vén kastélyt láttam. Még álmaimban is üldözött a képe. Ha néha éjjel felébredtem, rémülten néztem a kép irányába. Ugy éreztem, hogy a sötétben át is hívogatnak az ablakai. Most is megborzongok, ha rágondolok!... Látom boltíves kapuja felett a cimert, a két fegyveres oroszánt s a jelmondatot, amelyet ugyan nem értek, de minden betűje előttem lángol: „Unda Nulla Cruori”. Mit jelent ez, Christian?

- Viz nem mossa le a vért - felelte tompán Christian.

Többet nem mondott. Én mintha kerülni akarná, hogy Aline további kérdezősködésével válaszolásra kényszerítse, lehunyta szemeit, mintha nagy fáradtságában az álom kísértene pilláit. Aline, mikor Christian fáradtan lehunyódó szemhéjjait látta, csendesen meghúzódott és többé meg se kukkant. Éberén őrizte férje álmát. S a lelkileg, testileg fáradt Christian a színlelt álomból áttért az igaz alvásra. Aline szerelmesen, hosszan, gyöngéden nézte. Christian álma nem volt nyugodt. Meg-megrezzent, a szája mozgott, mintha álmában beszélne. Aline közel hajolt, hogy ellesse az álomban kiejtett szavakat. És világosan hallotta, többször egymásután e két különös szót:

- Felség... kegyelmezzem...

Aline első pillanatban ösztönös ijedtségében fel akarta ébreszteni Christiant. De máris elszégyelte magát!... Egy rossz álom hatása alatt suttogja ezeket a különös szavakat s ő a csacsi fejével még komolyan venné az álomban kiejtetteket!...

És mégsem tudott teljesen szabadulni a kételyeitől. Először nehezedett lelkére a sejtélem, hogy Christiannak titkai lehetnek előtte. Most, hogy visszagondolt, egy s más dolog megdöbbsentette. Miért nem beszélt neki Christian soha a családjáról?... az anyjáról is csak az imént először, most is csak néhány elejtett szóval. Aline szinte félni kezdett az alvó Christiantól... Milyen titok nyomhatja lelkét?... És hirtelen, mint a villám cikkázásai, ezer apró-cseprő mozzanat világított az agyába. Most az uton is... Milyen féltő gonddal kerülte Christian a megszállásokat a népesebb fogadóiban. Milyen csodálatosan szótlanok maradtak egész uton, a kocsis, a lovakat váltó fullajtárok... Vajjon utazásának igazi célját ismertette

meg vele Christian?... És miért akart egyedül utazni? Miféle családi kastély az, amelyben a kastély urnője ne találhassa meg méltó helyét?... Ösztönösen elébe villant párisi szobájuk falán, az ággal szemközt lógó régi kép. A nagy, komorsötét épület... De nem! El akarta üzni ezeket a csunya, megzavaró gondolatokat és kételyeket. Kinézett az utra. Észre sem vette, hogy leszállt az este és teljesen besötétedett. Pierre, az öreg kocsis, meggyújtotta a kocsis két lámpáját. Aline semmit se látott, semmit se hallott, még éhes se volt.

A kocsis ezalatt letért egy végtelen hosszúságúnak látszó utra, amely, mintha egy hatalmas, erdőszerű parkot határolt volna. Aline kis csipkés zsebkendőjével tisztára törölte a hintó párától homályos üveglakát és dobogó szívvvel tekintett ki. Negyedóra múlva a kocsis megállt egy nagy rácsos kapu előtt. A kocsis háromszor pattintott ostorával. E jeladásra a kapu csikorogva felnyílt. A kocsis egyidejűleg leszállt a bakról és óvatosan betekintett a kocsis üveglakán. Mintha azt kutatná, hogy a bentülők alusznak-e? Aline, maga se tudta miért, ösztönös mozdulattal lehunyta pilláit és alvást színlelt. Pierre, a kocsis, mintha csakugyan erről akart volna megbizonyosodni, megnyugodva fordult a fasor felé, amelynek sötétjéből Aline most már tágranyitottan figyelő szemei egy női alakot láttak kibontakozni. Egy öreg asszony volt. A közte és Pierre között lefolyt párbeszédet Aline a kocsis belsejéből természetesen nem hallhatta.

- Jó estét Brigitte!

- Jó estét Pierre!... Mi ujság?

- Nagy ujság van! Christiane kapitány, a király kegyelméből Cazilhac gróf lett!

- Szép, szép... de elnyerte a király kegyelmét a... a másiknak?

- Nem. A király megtagadta.

- Szentséges Szűz Anyám!

- Hát csak tégy lakatot a szájadra továbbra is. Annál is inkább, mert a grófnét is elhoztuk.

- A fiatal asszonyt?... Jóságos Isten!... De hiszen nem vártuk!

- Vigyázz... nehogy valamit megneszeljen!

- Attól ne tarts!... De hol fogom elszállásolni?... Ebben a nagy össze-visszaságban?

- A gróf ur lakosztályát előkészíttetted, ugy-e?

- Előkészíttettem!... Szép kis lakosztály egy fiatal, finom dáma számára! - jajgatott az öreg Brigitte. - Egy ágy, két szék, meg egy asztal!... Akár a toronyszobában!... Ha talán kinyitnám neki a zöld szobát. Hamarosan rendet teremthetnék...

- A zöld szobát! - csóválta rosszalóan fejét Pierre. - Hát elfelejtetted, hogy a marquis ur megtiltotta, hogy azt a küszöböt valaha átlépjük?

- Igaz - bólogatott Brigitte.

- Menj inkább és készítsd a vacsorát.

Aline mohón előrehajolva, felhuzta a kocsis ablakát és elkapta e párbeszéd egy-egy foszlányát. Kiokoskodni nem tudott belőle és belső borzongással nézett a Brigitte-nek nevezett öreg asszony után.

Pierre ezalatt visszaült a bakra s a kocsis végiggördült a fasorban. Aline egyszerre halkan felsikoltott. A kocsis ismét megállt s a hold fényében Aline irtózatától tágrameredt tekintete előtt, az ég világos hátterével, sötétben, komoran és fenyegetően emelkedett előtte egy hatalmas

épület ismerős homlokzata. Amelyet azon a félelmetes képen, párisi lakásában, ágyával szemben mindennap látott.

Christian, Aline sikoltására felriadt álmából.

- Milyen kastély ez? - kérdezte lázasizgatottan Aline.

- A mi kastélyunk - felelte még félálmosan Christian.

- Ez... ez a Te kastélyod?... Mióta?

- Amióta csak élek. Itt születtem.

A lezárt szoba.

Ganges kastély, hatalmas méreteivel, tornyaival és bástyaival, erődnek is beillett. Elszigetelten állt a kilométerekre terjedő elvadult erdőszerű park közepén. A távoleső, néhány szórványos házból álló kis falut csendes, jámbor parasztok lakták, akik messze elkerülték a mindig csukott, néma, lakatlannak hitt, komor várkastély tájékát. Mert e kastélyban sose világosodott ki ablak, emberi arc nem mutatkozott a kapujában.

Ebbe az otthonba követte férjét Aline... Erre a szerelmes fészekre vágyott mondhatlanul!... S a jámbor falubeliek ugyancsak bámulva látták volna most a kastély főlépcsőjét egy lámpa fényétől bevilágítva s e lépcsőn lassan felhaladó fiatal férfit és szépséges fiatal feleségét. Aline lépésről-lépésre nem tudta leküzdeni egyre növekvő borzongását. Ahova nézett, mindeütt az enyészet képét látta. A sarkokban hatalmas pókok szövögették megbolygatlanul hálójukat, a dohos falakon penészfoltok zöldeltek s ahogy Aline kis fehér kezével a lépcső karfáját érintette, a szuette, korhadt fa nyirkosan megnyisszent ujjának nyomására. A nagy előcsarnokban s az emeletet körülfutó gallérián a fal selyembrokát kárpitjai, vagyontérő gobelinek foszlányokban lógtak le a penészes falakról. Ahogy a lépcsőn felértek a gallériára, Aline két ajtót látott. Az egyik nyitva volt, a másik csukva. Pierre a nyitott ajtó előtt állt és alázatosan meghajolt:

- Méltóztassanak vacsorázni?

Aline elfogódottan lépte át férjével a kastély egykori ebédlőtermének a küszöbét. Szótlanul tűrte, hogy Christian karonfogja és az asztalhoz vezesse, amelynek elsárgult selyemdamaszt abroszán, kincsetérő porcellántálakon várta őket a hevenyészett hideg vacsora. Inkább lehányatlott, semmint leült a férjével szemközti, felkinált székre. Szólni nem mert, csak riadtan jártatta körül tekintetét a teremben, amelynek minden butorzata az asztal és két széken kívül egy, majdnem a mennyezetig felnyúló művészkezeektől faragott ébenfa pohárszék volt. A padlón nem volt szőnyeg, az ablak festett színes üvegtáblái portól feketültek.

Aline-t, ahogy sápadt arcocskáját e félelmetes teremben jobbra-balra fordította és tekintetét keresztül-kasul jártatta, legjobban az lepte meg, hogy e főnemesi cimer, a marquiskorona, minden tárgyról gondosan el volt tüntetve. Csak a kandalló márványáról nem tudták tökéletesen letördelni és Aline ezt a marquiskoronát mintha most állandóan ott látta volna lebegni Christian feje felett. Nem tudta tekintetét lefejtetni arról a kandallóról, a csonka cimerről s ahogy egyre mereven nézte, lassan kibetűzte egy ismert jelmondat első szavát...

- Aline... mi bajod? - kérdezte nagyon megindultan Christian.

Aline válasz helyett a pohárszék mellett álló Pierre felé intett, aki a vacsorát felszolgált. Mintegy jelezve, hogy majd csak akkor fog válaszolni, ha kettesben maradnak. Christian, mintha meg akarná előzni Aline válaszát, hamisan hangzó, erőltetett könnyedséggel, tréfásan folytatta:

- Ugy-e megmondtam, hogy amint ebbe a vén, dohos bagolyfészekbe lépünk, elveszited a jókedvedet. Soha nem bocsátom meg magamnak, hogy engedtem a kérésednek és elhoztalak. Magamfajta marcona katona még csak elbirja ezt a dohos levegőt, de egy ilyen gyenge kis rózsaszál, mint te!... ez a komor szoba még az étvágyadat is elvette!... pedig ez a fácán nem megvetendő!... no, izleld meg... az én kedvemért!

Christian egy darabka fácánmellet tüzött a villájára és mosolyogva akarta Aline szájába erőszakolni. Ez a mosoly is kinosan erőltetett volt. Hiszen mióta e vén kastélyba belépett és megrohanták kora gyermekkorának emlékei, torkát a könnyek fojtogatták.

Aline elhárította a villát.

- Köszönöm Christian, nem vagyok éhes.

- Igyál legalább egy kis bort. Nézd milyen gyönyörűen csillog. Ebben a vén oduban ez a bor az egyetlen régiség, amelyben örömünk telhet.

- Köszönöm Christian, nem vagyok szomjas.

- De hát mi bajod?... egészen más vagy, mint rendesen. Nem ismerek rád!

Aline megint csak az öreg Pierre felé intett. Christian összeráncolta a homlokát.

- Pierre, - szólt nyersen - elmehet.

Az öreg szolga meghajolt és távozott.

- Végre! - kiáltotta Aline, alig hogy az ajtó Pierre után becsukódott. - Már azt hittem, megfulladok!

- Fáj valamid? - és Christian aggódva ugrott fel, hogy átsiessen Aline-hoz.

De Aline tiltón emelte fel a kezét és mindig szelid, meleg galamblényével csodálatosan ellentétes szigorú, hideg hangon szólt:

- Christian... tudod, ugy-e, hogy szeretlek?

- Tudom, kis szívem.

- Feleséged vagyok-e Isten és emberek előtt?

- Természetesen. De hát...

Aline dacosan vetette fel a fejét. Kék szemeiben az asszony, a feleség sértett önérzetének szikrái csillogtak. Aki érzi, hogy nem bíztak benne vagy talán ki is játszották...

- Akkor hát mondd meg, hogy ki vagy?

Christian elsápadt, de még mindig igyekezett a dolgot tréfára terelni.

- Félrebeszelsz, kicsikém... Mi történt, hogy egyszerre nem ismered meg az arcomat?

- Álarcot viselsz!

- Mit jelent ez a tréfa, Aline?

- Ez nem tréfa. Egyszerű kérdés. Ki vagy?

- Furcsa, hogy három hónapi házasság után jut egyszerre az eszedbe a férjed kilétét tudakolni. Idegenekkel szemben még helyénvaló egy ilyen kérdés, de feleségtől a férjhez intézve, legalább is szokatlan.

- A feleség szájából is helyénvaló azon a napon, amikor rájön, hogy a férje ismeretlen a számára.

- Én, ismeretlen... a te számodra?

- Igen - felelte Aline. - Egy ismeretlen, akihez hozzáfűztem az életemet, akinek a szívemet, lelkemet ajándékoztam, aki fiatal leány multamban úgy olvashatott, mint egy nyitott könyvben s aki ennek ellenében egy hiven megőrzött titok rejtegetésével sértett meg!... Egy ismeretlen, aki az én vakon megbízó, mindent kitaró szerelmemmel szemben zárkózott és bizalmatlan maradt!... Akinek felesége vagyok, de nem barátja és élettársa, akinek két családja van, az egyik, akiről mindenki tud, én magam, a másik, akit senki sem ismer, még én sem. Akinek két neve van, az egyik, amellyel megajándékoztam, a másik, amelyet rejteget előlem.

Christian nem sejthette, hogy saját, álmában kiejtett szavai vezették féltett titka nyomára Aline-t. De ösztönösen megérezte, hogy az egyszerű tagadás mitsem használna. Mégis, legalább késleltetni akarta a végzetes leleplezést.

- Már pedig drága gyermekem, ha csak a bölcsőmben ki nem cseréltek, én bizony ma is csak Christian kapitány vagyok, néhány nap óta a király kegyéből a nemesi rangba emelt Cazilhac gróf.

- Téged nem a király kegye emelt nemesi rangba!... Főnemes voltál eddig is!... Igen, igen, ne tagadd! Egy családi titkot rejtegetsz előlem.

- Egy családi titkot... - sugta utána Christian.

- Egy megszégyenítő családi titkot...

- De hát... miből következteted?

- Annyit én is értek az élethez, - felelte hevesen Aline - hogy a családi cimereket, rangot nem szokták szégyelni és rejtegetni. Ha a cimer a családi kastély homlokzatáról, ősi butorokról idők folyamán letörik, sietve kijavítják, ha pedig készakarva kalapálják le, akkor nem az ősi kastély dőlt romba, hanem e kastély urának élete. Nézz hát körül ebben a házban, amelyben születél!... a kapu felől, a kastély homlokzatán hiányzik a cimer!... hiányzik a butorokról, damasztabroszból, ezüstevőeszközökről. De a nyomát mindenütt látni. Nézd csak azt a kandallót, amelynek márványát nem tudták teljesen széttördelni. Látod a cimert... a jelmondat első épen maradt betűit?... Micsoda rettenetes szégyen nehezedett e kastélyra, amely az ősi családi cimerek minden nyomát eltüntetni kényszerült? Felelj!

- S ha a lelkiismeretem azt parancsolná, hogy ne feleljek? - mormogta Christian.

Aline haragja átcsapott a halálos nyugtalanságba.

- Így hát bevallod?... De hát mit rejteget e kastély multja?... Mi történt e falak között... Beszélj! Borzasztó ez a ház... ez a néma, két öreg ember!... és az a két szó, amit álmodban egyre ismételtél!... igen Christian, lelestem a szájadról. Álmodban egyre ezt mormogtad: „Felség... kegyelem!” Kinek könyörögted álmodban a király kegyelmét? Milyen családi titkot rejtegetsz? Gyalázat, szégyen vagy gyász... Bármilyen legyen, a feleségednek megmondhatod! Christian... drága Christian, felelj!

Két karjával átfonta Christian nyakát és könnyes, forró arcocskáját könyörgőn simította az arcához. És Christian ennek a zokogástól elcsukló, könyörgő hangnak nem tudott ellentállni. Most már nem is akart. Kiben bizhatna meg inkább, mint magaválasztotta életetárjában? Ki

legyen a vigasztalója élete nagy gyászában? Ennek a kinos, szörnyű vallomásnak előbb-utóbb amugy is be kellett következnie.

- Hát igen... eltaláltad - szólt kis szünet után fojtott hangon. - Az én életemben egy szörnyű titok lapang... ó, rettenetes titok!

- Egy... bűn? - dadogta Aline.

Christian nem felelt.

- De nem... ó, nem Te követted el ezt a bűnt? - lihegte Aline holtfehéren.

- Nem - hangzott az erős hangon kiejtett válasz.

Aline megkönnyebbülten lélekzett fel. Majd reszketve kérdezte:

- Valakit... megöltek?

- Mindenáron tudni akarod?... lesz erőd mindent hallani és... látni?

- Erős leszek. Mindent tudni akarok - felelte határozottan Aline.

- Akkor hát jöjj velem!

Christian felkapta a karosgyertyatartót és kisietett a galériára. Aline követte. A csukott ajtó előtt álltak, amely, mikor a lépcsőn felértek, megérkezésükkor, Aline szemébe tűnt. Christian zsebéből kivett egy finoman cizellált kis ezüst kulcsot. De mielőtt a zárba csuszattatta, még egyszer e kérdéssel fordult Aline-hoz:

- Erős leszel?

Aline felindultságában nem tudott felelni, csak fejével bólintott. A kulcs megcsikordult a zárban s az ajtó nyikorogva, lassan felnyílt. Mikor a szobába léptek, a pincszerűn dohos zárt levegőben a gyertyák kékes lángja kísértetiesen fellobogott.

- Nézd! - és Christian előrenyújtotta karját.

Aline szorosan a férjéhez simulva körülnézett. A szó ajkára fagyott e szoba ijesztőn titkos levegőjében. Mert ez a néma szoba szörnyen beszédes volt. A székek, butorok egy rendbe nem hozott szoba hanyag rendetlenségben. Az ezüst tükörasztalon egy pazar fényűzésben élő nő öltözködési kellékei, össze-visszaságban, ahogy éppen használták. A két ablak közötti felnyitott spinét mellett a földön szétszórta hangjegyek, a felvetett ág előtt a szétfoslott szőnyegen kis himzett papucsok s az ág melletti imázsamolyon, az elefántcsont feszület alatt egy nyitott imakönyv megsárgult lapjaival. Az ezüst láncon lógó csillárban benn voltak a piszoktól feketült, félig leégett gyertyák, a félig nyitott szekrényből, fiókokból selymek, csipkék kandikáltak elő, a márványkandalló peremén a két remekművű vázában elszáradt virágok. Az öltözőasztalon a pudertartóban a hattyutollpamacs, mellette a ruzsos tégely s a cizellált ezüst illatszerpermetező.

- Itt történt!... - mormogta alig hallhatóan, komoran lehajtott fejjel Christian. - Itt... ebben az ágyban hunyta le örök álomra áldott szemeit! Ennek az ágynak selymei és csipkéi között feküdt halotthaloványan és mikor tikkadt szája az enyhítő orvosságot könnyörögte, gyilkos kezek ez orvosságban csepegtették belé a halálos mérget. Szépsége, amellyel megigézett minden utjába akadó férfiszívet, elvette sógorai, - a gyilkosai - esztét! Átkozott szerelmük megörjítette őket s e viszonzatlan szerelem tehetetlen dühében, sátáni csellel megmérgezték...

- De hát kit?... az Istenért... kit? - lihegte elszörnyedve Aline.

- Canges marquisné... az anyámat!

Christian halálsápadt arcán végigperegtek a könnyek.

- Mintha most is látnám!... - suttogta tovább Christian - mintha most is hallanám csilingelő hangját!... Mikor meghalt, távol voltam, atyám barátainál... Talán jobb is!... hogy én, az akkor tizéves gyerek nem voltam e szörnyűségek szemtanuja!... És látod ezt a feszületet?... ennél esküdtem később bosszút a gyilkosaira! De Isten megmentett attól, hogy becsületes katonakardomat gyalázatos vérükbe mártsam. Nyomorultul pusztultak el mind a ketten, mielőtt bosszum elérhette volna őket... Ó, de még nem tudsz mindent!... Nem tudod milyen szörnyűségre vetemedett sátáni lelkük! Kit vádoltak be a király, a törvény előtt, mint a bűn elkövetőjét!... Ők maguk külföldre szöktek és itthagyták bűnbaknak, a látszólagos bizonyítékok megterhelésével azt, aki szegény anyámat legjobban szerette e földön, akit bálványaként imádott s aki őt épp oly hűséges, forró szerelemmel imádta. Akinek haja anyám halálának éjszakáján estétől-reggelre galamböszre fehérült s akit e mondhatatlanul súlyos vádakra ártatlanul örök száműzetésre, nevétől és rangjától megfosztásra ítélték. Ennek az ártatlannak könyörögtem kegyelmet a királytól.

- Ki... ki ez?... - dadogta Aline halottfehéren.

- Ganges marquis... az atyám!

Mikor Christian ez utolsó végzetes szót kiejtette, Aline megtántorgott és ájultan esett össze. Christian rémülten térdelt mellé.

E pillanatban a szoba oldalfalán nesztelenül felnyílt egy láthatatlan kárpitajtó. A küszöbön megjelenő, a háta mögötti koromsötét háttérrel inkább árnyéknak látszott, semmint emberi alaknak s a hangja is tompa volt és lélektelen, mintha egy kriptából hangzott volna:

- Elég!... még egy szó és hóhér kézre juttatsz!

Feltámad a halott!

Mire Christian felocsudott meglepetéséből, a kárpitajtó becsukódott s az árnyék eltűnt. Talán csak az érzékei kápráztak?... Körülnézett a szobában... senkit se látott. Csak ő volt benn, karjaiban ájult feleségével. Hova fektesse szegénykét?... erre a szörnyű emlékü ágyra... ahogy kétségbeesetten körülkémlelt, tekintete megakadt egy földig érő függönyön. Hirtelen emlékébe villant, hogy e függöny mögött volt az öltözőfülke és e fülkében egy pamlag állt, amelyen gyerekkorában nem egyszer elhancurozott az anyjával. Idefektette az ájult Aline-t. Mikor Aline végre magához tért, már régen felvirradt. Kábán, csodálkozva, szédülő fejjel nézett körül. Majd tekintete megakadt a most is mellette térdelő Christianon.

- Hol... hol vagyok?... - és ösztönösen elhuzta kis hideg kezét, amelyet Christian forró csókjával borított. - És... tegnap... tegnap este... hol voltam?...

- Ott... a szomszéd szobában... - s Christian a függönyre mutatott.

- Ah igen!... emlékszem!

És hirtelen sirni kezdett. Törékeny testét megrázkódtatta a görcsös, fuldokló zokogás. Christian némán becézte, csókolgatta. Csak mikor a heves zokogás, szipogó sirássá csendesült, szólalt meg:

- Aline... ha úgy érzed, hogy nem bírod ki e kastély levegőjét, még ma visszautazhatsz Párizsba.

- Velem jössz?

- Nekem még maradnom kell.

Aline nem terhelte kérdéseivel. Finom asszonyi ösztöne, szerelmes megbízó szive megértette, hogy Christiannak súlyos okai lehettek eddigi titkolózásaira s époly súlyos okból nem hagyhatja el most e szörnyű emlékektől kísértett kastélyt.

- Most hát, ismered életem titkát, Aline! - szólt Christian, mintha kitalálta volna Aline gondolatát. - Igérd meg kis szívem, hogy minderről, soha, senkinek szót nem lehelsz!... hogy ez a titok velünk fog sirba szállni.

- Igérem Christian... esküszöm! - felelte mélyen megindultan Aline - csak még egy, utolsó szót... egyetlen kérdést...

Pillanatilag habozott, majd hirtelen elhatározással folytatta:

- Az atyád... hol él?

Most Christianon volt a habozás sora. Mintha a lelkiismeretét faggatta volna, jól cselekszik-e, ha a további, legsúlyosabb titkot elhallgatja. S a lelkiismerete azt válaszolta, hogy Aline lelki nyugalmanak helyrehozását hamarabb elérheti, ha nem beszél tovább. Ha úgy tudja, hogy a sötét dráma szereplői mind meghaltak. Néhány pillanatnyi szünet után hát így felelt:

- Atyám is meghalt, kis Aline-om.

- De hát akkor, hogy kérhetted számára a király kegyelmét?

- Nem az élő számára kértem, a halott emlékét akartam e kegyelem elnyerésével tisztára mosni. A halott rehabilitását könyörögtem a királytól. Mert az ő elítélésének szégyene nemzedékről-nemzedékre száll...

- S a király megadta?... - vágott közbe mohón Aline.

- Hiszen tudod, hogy Cazilhac gróffá emelt! - felelte kitérően Christian. - De most beszéljünk egyébről, kis szívem. Ami e pillanatban mindkettőnk legjobban érdekelhet. Láthatod, milyen elhanyagolt állapotban van e kastély, ahova én csak hébe-hóba látogattam el s futó itt-idezésem alkalmából, egy hevenyében lakhatóvá változtatott szobában szoktam meghúzódni. Harctéri táborozáshoz szokott katonának tűrhető lakhely az a kopár szoba, amely valójában az egyetlen lakható zug ebben a hatalmas bagolyvárban. De miután ezuttal valószínű, hogy néhány hónapot igénybe vesznek itteni dolgaik lebonyolításai, kérdés, kedvet érzel-e ilyen hosszú időre megosztani velem azt a zord katonaszállást.

- Nem. Én más szobát akarok.

- De ha mondom, hogy az az egyetlen lakható szoba a kastélyban - ellenkezett Christian.

- Tévedsz. Van még egy. Az, amelyben én fogok lakni.

És Aline felemelte a szomszédos szobába átvezető függönyt. Ám mielőtt a szobába átlépett volna, megtorpant és bámulva nézett körül. Mert e szoba este óta merőben megváltozott. Rendetlen összevisszaságnak nyoma se maradt. Minden butordarab a helyén volt. Az öltözőasztalon példás rendben sorakoztak a parfümös üvegcsék, puderes dobozok. A hangjegyek a spinéten feküdtek, a csukott imakönyv az imazsámolyon. Szekrények, fiókok csukva s a gyűrött, kuszált vánkossok és takarók helyén habfehér, friss, rózsaszín selyemmel alábélelt csipkehuzatok fehérlettek az ágy vánkossain és pehelytakaróján. Édes, meleg asszonyi fészek volt. Bűnnek, irtózatnak, semmi nyoma. A beszökellő napsugár végigragyogtatta a csillár kristályprizmáit, megpihent az ezüst tükrön, bearanyozta az imazsámoly felett függő elefántcsont feszületet. A parkranyiló ablak szélesre volt tárva. S a kandalló peremén a két gyönyörű vázában, az öltözőasztalon, az ágy melletti aranylábu fiókos szekrényen, mindenütt friss virágok illatoztak. Ki eszközölhette e változást?... Christian talán sejtette. Hiszen, mialatt ébren virrasztott a függöny mögött az ájultan fekvő Aline mellett, jól hallhatta a szomszéd

szobából a jövés-menést, motoszkálást, butorok ide s tova taszigálását. De ő nem mozdult Aline mellől... Talán nem akarta tudni, kié volt e rendezgető kéz.

Aline, mikor bámulatából magához tért, tuláradó hálával és boldogsággal fonta két puha karját Christian nyaka köré.

- Kitaláltad a gondolatomat!... köszönöm Christian!

Christian nem háritotta el a köszönetet. Némán nézte, ahogy Aline, mosolyogva, boldogan csókolta, simogatta a vázákban illatozó virágokat, végigfuttatta ujjait a spinét billentyűn, leült, majd megint felugrott az ezüst tükör előtt álló selyembrokát karosszékből.

- Igen... ezt a szobát akarom... csakis ezt!... s miután kitaláltad a gondolatomat és ilyen gyönyörűen előkészítettet a fogadásomra, misem természetesebb, minthogy megosztod velem.

- Hogy én itt lakjam... nem... nem... - kiáltotta akaratlanul Christian.

- Nem értlek! - nézett rá csodálkozva Aline, - hát nem az én számomra készítettet elő?

- De... igen... De... csak azért, hogy ezzel a derüs képpel, ezzel a benyomással lépjél ki ebből a szobából és könnyebben felejtessed a tegnap este nyert szörnyű benyomásokat.

- Nem, Christian! Itt maradok és azt akarom, hogy te is itt lakj velem.

- Itt akarsz lakni... itt!... ebben a szobában, amelynek levegőjét megfertőzte az orrgyilkosok büne!

- Itt!... ebben a templomban, amelyben egy angyal... egy szent lakott. Ide hallgass Christian!... a Gondviselés nem hiába vezetett hozzád és ide ebbe a kastélyba. Engem, gyöngé nőt, aki csak Istenben és benned hiszek, Christian. Az az árnyék, a drága halott árnyéka, talán már régen vár. Én meg fogom érteni a halott beszédét, Christian. Mert halottaink nem szeretik a sir magányát. Beszélni akarnak szeretteikkel. Ó, én meg fogom érteni a hangját, meg fogom érezni, mikor láthatatlan szelleme elsuhan mellettünk. Veled és vele fogom megosztani ezt a szobát. Látni fogja, mikor érinteni fogom sok kedves holmiját, amelyeket ő is használt. Azt mondtad, hasonlítok hozzá!... nos, ha ebben az ágyban fel fogok ébredni, egy kicsit ő is felébred bennem, segíteni fog a virágok elhelyezésénél s ha e tükörbe nézek, mögöttem lesz az ő árnyéka is. Itt fog élni velünk, közöttünk... boldognak fogja látni a fiát! A szép, nagy fiát... a férfit... akit, mint gyermeket hagyott el! Ha rám mosolyogsz, rá is fogsz mosolyogni, ha homlokodon csókolsz, az ő fehér homlokát is csókold. Christian, add vissza anyádnak a fiát, ne tagadd meg tőle a boldogságunkat, engedd, hogy neki áldozzuk szerelmünket, itt e falak között, ahol egyszer ő is boldog volt!

Christian nem felelt. A felindulás torkába fojtotta a szavakat és nem szégyelte az arcán végigpergő férfikönnyeket.

- Aline!... - mormogta lecsuklott fejjel - szent vagy!... meggyőztél!... cselekedj a szived szerint.

A toronyszoba.

Aline úgy tudta, hogy a régen elhagyott, magányosan álló kastélyban kettőjükön kívül csak a két öreg cseléd, Pierre és Brigitte laknak. Soha legcsekélyebb tanujelét se látta, hogy e pókhálós vén falak között más is lélezkedik.

A két öreg cseléd, Pierre és Brigitte minden szolgálatot kifogástalanul teljesítettek, de egyébként következetesen mereven elzárkóztak maradtak. Aline csak éppen annyit tudott kiszedni

Brigitte-ből személyes, illetve családi körülményeik közül, hogy valahol a környéken él egy unokájuk, a férjes lányuk fia, aki szerény, összekuporgatott vagyonkájukat örökölni fogja. Egy reggel meg is kérdezte Christiant, hogy mi van a torony mindég csukott redőnyü ablakai mögött?

- Az egy padlás, - felelte Christian.

- Menjünk fel!

- Miért?

- Hát... hogy lássam, - hangzott a gyerekes válasz.

- Ott aztán igazán nincs semmi látnivaló.

- Nem baj... menjünk fel!

- Akkor előbb le kellene mennünk! - ellenkezett Christian.

- Le?... Hova?...

- A kastély legmélyebb pincéibe. Onnan vezet fel a csigalépcső a toronyba.

Aline a kezeibe tapsolt.

- Christian... ez nagyon mulatságos!... gyorsan, vezess fel abba a rettenetes toronyba!

- Nincs hozzá kulcsom.

- Bizonyára ott csüng az öreg Brigitte kulcscsomóján. Annyi kulcsot visel a derekán, mintha a világ valamennyi ajtaját ki akarná nyitni, - nevetett Aline. - Nini!... éppen ott megy az udvaron... Brigitte!... Brigitte!

Brigitte megállt és felnézett az erkélyre.

- Hozza fel a toronyszoba kulcsát! - kiáltotta le Aline.

- A... toronyszoba... kulcsát? - csóválta a fejét álmélkodva Brigitte. - Ó, kis méltóságám, az a kulcs régen elveszett... nagyon régen. Több mint husz esztendeje.

- Kár! - sajnálkozott Aline, - nagyon szerettem volna látni azt a tornyot belül.

Egy szép juniusi reggelen, Aline, szobájának az erkélyén egy karosszékből lustálkodott. Innen nézte Christiant, aki a hátsó udvarban Pierrel a lovakat szemlélte. Elégedett sóhajjal dönt hátra karosszékeiben és fejét összekulcsolt kezeinek támasztva, felnézett a tiszta kék égre. Ahogy a magasba nézett, hirtelen elsápadt. Vagy husz lábnyira felette, a kulcsnélküli, lakatlan toronyszobának egyik mindég csukott ablaka, mintegy láthatatlan kéz erejétől taszítva, egy kicsit felnyílt. S következő pillanatban a kéz is látható volt. Sovány, keskeny, hosszú férfikéz, amelynek gyűrűs ujján nagy briliáns csillogott. A kéz egyszer-kétszer legyintett, mintha megbeszélte titkos jelt adna valakinek, aztán visszahúzódott s az ablak redője újra becsukódott. Aline megdöbbenően simította végig a homlokát. De hiszen... ők nem egyedül élnek a kastélyban!... valaki még lakik itt!... az elhagyott toronyszobát, amelynek ajtaját ugymondták husz év óta se nyitották ki, valaki lakja!... De ki? Aline nyugalmanak vége szakadt. Még jobban félt, mint a megérkezésük estéjén. Lélekzeni se mert... Mintha állandóan az a láthatatlan, titkos kéz fenyegetné! Ébren és álmában folyton ez a kéz kísértette. De mindenáron meg akart nyugodni.

- Miért jött Christian Ganges-ba? - okoskodott. - Hova megy olyankor, mikor magamra hagy? Talán éppen oda... Mi az a toronyszoba?... Üres padlás vagy valakinek a lakóhelye?

Elhatározta, hogy minderről meg fog bizonyosodni. Mindenekelőtt megkérdezi Christiant. De eltelt egy óra és Christian nem jött. Lázasan mohóságában nem tudta bevárni az érkezését.

Lement az udvarra és a magasba tekintve, a tornyot kémlelte. Ajtót seholse látott, csak a három csukott ablakot. Ahogy kémelve körülbotorkálta a tornyot, lába egyszerre megakadt valamiben a gyepes földön. Lehajolt, hogy közelebről megszemlélje ez akadályt és ime, a fű közül egy vaskarika rozsdállott feléje. Mohón kotorta szét a fűvet... Nem csalódott. A vaskarika valójában egy csapóajtó felnyitója volt. Aline minden erejét belefeszítette e csapóajtó megemelésébe, ami a karika segítségével elég könnyen sikerült. A csapóajtó alól egy csigalépcső vezetett le a mélységbe. Hősies bátorsággal indult le a rozsdáttas kanyargó vaslépcsőn. Szíve lüktetését a torkában érezte. S mikor végre lenn állt a tágas, penészesfalu, sötét pincében, csak egy-két perc múlva, mikor szemei megszokták e homályt, fedezte fel a pince szemközti falán az üreget, amelyből ugyancsak egy rozsdás vas csigalépcső kanyargott most már felfelé. Elakadó lélekzettel, lihegve kapaszkodott fel ezen a lépcsőn. Mikor a legfelső lépcsőfokon megállt, a falból egy vaspántos ajtó meredt elébe. Megnyomta a kilincset. Az ajtó zárva volt. Feszülten figyelt. De a saját ziháló lélekzésénél egyéb hangot nem hallott. Most lehajolt és bekandikált a kulcslyukon. Csakugyan... egy szobába nézett, de mindaz, amit látása e szobából felölelhetett, a kulcslyukkal szemközti ablak volt. Jó néhány percig maradt így, szemét a kulcslyukra tapasztva. De tekintete nem kapta el ember mozgó árnyékát, élő lény megmozdulását. Bizonyos, hogy e szoba pillanatnyilag üres volt. De az még nem bizonyította, hogy nem lakják. Mikor most csöppnyit nyugodtabban visszaindulni készült, hirtelen megakadt a tekintete valamin, aminek a láttára majdnem felsikoltott örömeiben. Mert bizonyítékát látta, hogy ezt a toronyszobát nem lakják, nem lakhatják... Hogy csakugyan semmi egyéb, mint egy dűledező, régi üres padlásszoba, úgy ahogy Christian mondta. A keskeny részen ugyanis az ajtó és a falak között sűrű pókháló lógott. Amely, ha ez ajtót felnyitották volna, nem maradhatott volna ily érintetlen épen a helyén.

- Bolond voltam... ébren álmodtam!... - és Aline most már boldogan, szinte szaladt le a lépcsőn.

Alig hogy Christian hazaérkezett, azon menten nevetve beszélte el képzelt látományát. De azt már elhallgatta, hogy a csapóajtót felfedezte és fennjárt a toronyban.

A briliánsgyűrű.

Aline megnyugodott. Békésen, boldogan és nyugodtan folyt tovább az élet. Egy délután, mikor Christian távollétében magányosan lovagolt ki, mikor hazatért és átöltözve lement az ebédlőterembe, a vacsorához terített asztalon nagy csodálkozására csak egy terítéket látott. Az öreg Pierre a pohárszék mellett állt, kezében egy ezüst tálal.

- Hol marad ilyen soká a gróf ur - fordult Aline nyugtalanul az öreg szolgálóhoz. - Miért nem terített a számára?

Csak most látta, hogy terítéke mellett egy lepecsételt levél fekszik. Lázasan nyult utána. A borítékon felismerte Christian irását. Felszakította. Csak egy-két szót olvasott és szemét elöntötték a könnyek. Sápadtan hanyatlott a székre és reszketve olvasta újra:

„Drága kis Aline-om, szomorú hírt közlök... távoznom kell! Mikor unszolásodra idehozatalak, figyelmeztettelek, hogy a király parancsa bármely pillanatban visszaszólíthat ezredekhez. Hogy állandóan készenlétben kell várnom e királyi parancsot, amelynek kézhezvételének pillanatában lóra kell kapnom és Téged magadra hagynom Gangesban. Mindennap rettegve vártam e pillanatot és ez a rettegett pillanat ma délután távolléted alatt bekövetkezett. Azt sem tudtam, hova értesítselek, hol keresselek... Amin e mellékelt parancsból láthatod, azon pillanatban indulnom kellett. Még visszaérkezésedet se várhattam be, hogy legalább elbucsuzhassunk. Még csak meg se csókolhattalak, kis

szivem!... az ezred készenlétben, a csapat a kapitányát várja!... a katona nem késlekedhet! Huszonnégy órán belül Humiérés marsal seregéhez kell csatlakoznom a csapatommal. Még így is kérdéses, hogy időre elérem-e őket? Ameddig lehetett, késleltettem az indulást, sóvárogva lesve a hazatérésemet. Most négy s legkésőbb egy órákor indulnom kellett volna. Utrakelek hát kétségbeesett szívvvel, mert nem csókolhattam meg azt, aki nekem legdrágább e világon! Amint biztos címemet közölhetem, rögtön közölni fogom. Egyetlen vigaszom, hogy nem hagylak teljesen magadra, őrizetlenül Ganges-ban. Brigitte sebtiben előkészíti a kastély egyik lakatlan lakosztályát egy atyai jóbarátom számára, aki néhány mérföldnyire lakik s akinek máris hirt küldtem Pierre-el. Este már nálad lesz. Erről az öreg barátomról, aki születésem óta ismer, már beszéltem neked. Az ő gondjaira bízlak visszatérésemig. Már mikor idejöttünk, őt szemeltem ki támaszkodul távozásom esetére. Barátod lesz, tanácsadód, atyai szeretetével fog támogatni... A birtok és a kastély ügyeinek vezetésére is felkértem.”

- De hát ki ez a barát? - zokogott Aline, miután a levél hátralevő, forrón szerelmes bucsuszavait is végigolvasta.

- Én - felelte egy hang a háta mögül.

Aline ijedten fordult hátra. Az ebédlőterem küszöbén egy öreg ember állt. Valahogy csodálatosan beleillett e kastély keretébe. Nem is annyira öreg volt, mint inkább emberi rom. Magas alakja meggörnyedt, hátrasímitott haja fehér, fakón szintelen arcán nem gond, hanem bánatszántotta redők. A klasszikus vonású arc egyszer nemesen, férfiasan szép lehetett. Ijesztően sovány arcában mélyenülő, sötét szemek csillogtak.

- Ki... ki ön uram? - dadogta Aline ösztönös ijedtséggel hátrálva.

- Vissec a nevem - felelte meghajolva az öreg ur.

E név hallatára Aline kissé megnyugodva, növekvő bizalommal nézett az idegenre. Kezét nyújtotta és helyet mutatott az idegennek és felkérte, hogy vacsorázzon vele.

Az öreg ur megköszönte a meghívást, de az ürüggyel, hogy már vacsorázott, engedelmet kért, hogy lepihenhessen a számára előkészített lakosztályban. Pierre tiszteletteljesen felnyitotta az ajtót, hogy a vendéget szobájába vezesse.

Csak mikor most ujólag kezettfogtak, tűnt Aline szemébe a pompás briliánsgyűrű, amely az öreg ur gyűrűs ujján szikrázott. Megreszketett. Hirtelen emlékébe villant a toronyszoba ablakán kinyult kéz. S bár Christian, Visseben, Ganges kastély ujjonnan érkezendő vendégét jelezte, Aline nem tudott szabadulni az érzéstől, hogy ezt a kezét nem először látta.

A tacska.

Mikor Aline magára maradt, kilépett az ebédlőterem erkélyére és hosszan elnézte a messze kanyargó utat, amelyen Christian távozott. Csak mikor már a szemét elborító könnyfátyoltól semmit se látott, ment vissza csüggedten a terembe. Állát a kezefejének támasztva elmélázva bámult a kandalló nagy, sötét üregébe. Egyszerre valami neszt hallott. Élesen felfigyelve előrehajolt. Nem tévedett... ezt a furcsa motoszkálást határozottan a kandallóból hallotta. Tágranyitott szemekkel figyelt. Majd hirtelen meglepetten felkiáltott. A kandalló sötéten tátongó üregéből egy édes gyerekarc kandikált ki. A kicsi baglyával együtt kimászott a kandallóból és fekete szemeinek csillogó tekintetét mohón jártatta végig az asztalon álló sültekkkel és süteményekkel megrakott ezüst tálakon.

- Ó, mennyi finomság! - lelkesült.

Aline most már jól szemügyre vehette. Tíz-tizenkét év körüli fiucska volt, tarkán tódott-foldott ruhában. Ez a kis ennivalóan aranyos vadóc, tekintetével felváltva, hol Aline-t, hol a megrakott asztalt falta.

- Hogy hívnak? - kérdezte Aline nevetve.

- Tacsó! - felelte a gyerek.

- Honnan jössz?

- Alison papától, - felelte a fiú.

- És... kihez jöttél?

- Pierre nagyapóhoz és Brigitte nagymamához.

Aline egyszeriben megértette a gyerek ittlétét. Az ám!... hiszen az öreg házaspárnak van egy dédelgetett unokája!

- Ugy látom, jól ismered itt a járást?

- Meghiszem azt! - felelte büszkén a fiú.

- Mit kerestél a kényben?

- Bagolyfészket.

- És miért másztál ide le a nyakadat veszélyeztetve?

- Mert azt gondoltam, már megvacsoráztak és nyalakodhatnak a tortából.

- Hát rajta, láss hozzá, tacsó urfi! - kínálta Aline. - Kitől kaptad ezt a szép nevet?

- Mindenki így nevez!...

- Gyakran jössz a kastélyba?

- Minden évben János napkor. Meg ha Alison papa küld valamit nagyapónak.

- Ismered a kastélyt?

- Akár a mi kis házunktáját. Hogy is lehet, hogy a méltóságát eddig sose láttam itt?

- Csak egy hónap óta lakom itt.

- Bizony jó is, hogy itt van! Ezután legalább szívesen fogok idejönni. Csunya ez a nagy üres kastély. Oszt senki sincs, akivel az ember szót váltson. Nagyapó, nagyapó mindég csak hallgatnak.

- Mást sose láttál itt a kastélyban?

- N... nem, - hangzott a fiú habozó válasza.

- No csak mondd meg bátran. Ne félj.

- Félek biz én. Nagymama megver, ha megmondom...

- Beszélj bátran, - unszolta Aline, - Igérem, hogy nem fogják megtudni.

- Hát... lakik itt még valaki - motyogta a gyerek teleszájjal.

- Hol?

- Fenn a toronyban.

Aline megreszketett.

- Ki?

- Az ördög! A leggonoszabb ördög!... mert többféle ördög van ám!... van olyan, amelyik éjjel kis kékes láng alakjában a lápon kódorog, ez a kis kék ördög!... egy másik éjjel felfalja az alvó rossz gyermekeket, ez a farkasördög. Amelyik éjszakánként a temetőket járja és a temetőn átmenő falubelieket támadja meg, a fekete ördög!... emez pedig, a leggonoszabb, amelyik a szenteket bántja a templomban, a fehér ördög, a hugenotta! Olyan, mint egy ember! Brigitte nagyanyó is azt mondta egyszer, hogy ne merészkedjek a torony irányába, mert ott az ördög fészkel.

A fiu e komolyhangu magyarázata Aline utolsó kételyeit is eloszlatta. Mert a gyerek minden szavával megerősítette Christian állításait. Christian, bizonyára szavával ígérte Vissecnek, az üldözött hugenottának, hogy senkinek e földön, - tehát a feleségének se - árulja el, hogy Vissec üldözői elől a kastélyban bujt meg. Christian becsületesen betartotta az ígéretét. Vissec létezéséről beszélt Aline-nak, de a rejtekét nem fedezte fel. S ezt helyesen tette. Szinte hálásan nézett a szép gyermekre, aki ártatlan fecsegésével helyrezökkentette a lelkinyugalmát.

- Meddig maradsz a kastélyban? - kérdezte Aline.

- Egy hónapig szoktam itt lenni.

- Nem szeretnél tovább is ittmaradni?

- Dehogynem. De nagyanyó...

- Bizd csak rám nagyanyót. Itt maradsz. Engem fogsz kiszolgálni. Apródom leszel... kis barátom... kis fiam... Jó lesz?

A fiu boglyas hajatövéig elvörösödött boldogságában. Aline is örült. Már nem félt Vissec társaságától, e gyerek felfedezése meg valósággal boldogította.

E pillanatban kívülről a folyosóról a kulcsomó csörrenése elárulta az öreg Brigitte közeledését. Már hallatszott is a zsörtölődése:

- Merre kódorog az a haszontalan tacsó?

Jacquot, - mert ez volt a fiu becsületes neve, - az ajtóhoz ugrott és szélesre kitárta:

- Itt vagyok nagyanyó!

Brigitte elszörnyedve csapta össze a két kezét.

- Nahát... hogy idemerészkedtél a méltóságos grófnéhoz, a kastély ebédlőjébe!... ez már mégiscsak sok!

Aline védőn karolta át a fiut.

- Hagyja Brigitte... - mosolygott. - Tacsó ezután itt marad. Az én apródom lesz.

Brigitte valamit dünnyögött Pierréről, Jacquot szüleiről, majd megint haragosan fordult a gyerekekhez:

- Hogy kerültél ide?

- A padláson, a háztetőn meg a kéményen át - felelte Jacquot öntudatosan.

- Mindég ott bujkál ez, ahol semmi dolga. No... szedelőzködj... gyerünk a konyhába... előre!

De Aline nem engedte el Jacquot-t.

- Ne felejtse Brigitte, hogy tacsó ezután állandóan a kastélyban marad az én személyes szolgálatomra. Az apródom lesz. No most menj szépen nagyanyáddal! Reggel jelentkezzél nálam, hogy megkezd a szolgálatot!

Másnap reggel Jacquot szolgálatra jelentkezett. De már nem a tegnapi tacsó volt, szedett-vedett rongyaiban. Az udvari apródok diszes csipkegalléros, selyemtértnadrágos, csattoscipős diszében ékeskedett. Fürtös szőke haja simára kefélt a vállát verdeste. Csókolnivalón szép és kedves volt, ahogy tollas kalapját a karja alatt szorongatva büszkén lépdelt a ruhában, amelyben egykor a meggyilkolt Ganges marquisené uszályát hordozta apródja a versaillesi udvari ünnepségeken.

- Gyönyörű vagy tacsó! - és Aline lelkesen csókolta össze szép kis apródját. - Ki öltöztetett ilyen diszbe?

- Vissec ur, - felelte Jacquot.

Aline-t megindította a kastély vendégének e gyöngéd figyelme. El is határozta, hogy alkalomadtán megköszöni figyelmét. Az ebédnél bizonyára viszont fogja látni. Addig is kifaggatta Jacquot-t, hogy miként került össze Vissec urral? Jacquot szokott frissen pergő beszédjével elmondta, hogy Brigitte nagyanyó reggel megfürdette, a haját is megmosta, megkefélt, aztán bevitte Vissec urhoz... egy gyönyörű nagy terembe. Felnyitott egy nagy szekrényt, amelyben szebbnél-szebb ruhák lógtak. Onnan vette ki ezt a gyönyörű apróruhát. Aline Jacquot gyerekes csacsogásából megtudta, hogy a Vissec ur, aki Christian távollétében a kastély urának szerepét vállalta, jól ismeri e kastély minden rejtett sajátságát. Így például tudott annak a drága ruhákkal tömött szekrénynek a létezéséről is, amelyből Jacquot számára ezt az udvari apróöltönyt kihalászta s amelynek létezését Christian sosem említette Aline-nak.

Egy kedves öreg ur.

Vissec ur, Aline nagy meglepetésére az ebédnél nem jelent meg. Pierre útján kérte Aline bocsánatát, amiért eddigi szokásához híven ezután is magányosan fog étkezni.

Mikor leült az ebédhez, tányérján egy rózsaszál feküdt. Meglepett, kérdő tekintetére, Pierre meghajolva válaszolta:

- Vissec ur rendelkezésére.

- No lám! - gondolta mosolyogva Aline, - ugylátszik, félreismertem az én hugenottámat. Csak a vallásában eretnek, az udvariasságában kevésbé. - Egyik ebédnél az asztal közepén aranytalapzatú, csiszolt kristálytáblán, pompás ritka gyümölcsök mosolyogtak. Aminőket aligha szerezhettek be Ganges falucska piacán. - „Vissec ur küldte”... - magyarázta Pierre. Egy napon Aline selyemcipős lábacskáját megsebezte egy szuros kavics a park gondozatlan útján. Másnap a park útjait gondosan felgereblyézve találta. Pierre most is ott működött a gereblyével kezében. „Vissec ur parancsából”... Aline egy izben odavetve sajnálkozását fejezte ki, hogy hosszú bolyongásai közben a parkban, nincs hol megpihenjen és sokszor agyonfáradtan jött haza. Nehány nap múlva a park sűrűjében lépten-nyomon frissen felállított padok csábították a megpihenésre. „Vissec ur állíttatta”... Pierre új libériát kapott s a legceremóniásabb nagyuri stílusban kellett kiszolgálnia urnőjét. Minden reggel alázatosan megtudakolta, miként kívánja Aline a napját tölteni, hogy mindent a legapróbb részletig kívánságaihoz és időtöltéséhez mértén előkészíthessenek. Mindennek megteremtője, Vissec ur azonban, következetesen láthatatlan maradt. Aline jónehányszor meg akarta köszönni a kedvességét, közelebről akarta meg szemlélni ezt a furcsa öreg urat, a tökéletes udvaronc és a vadóc keverékét. Pierre-rel üzent, hogy szívesen látná asztalánál. De Vissec ur, ezuttal levélben, kimentette elmaradását és Aline bocsánatát könyörögte s egyben az engedelmet, hogy továbbra is elzárkózva maradjon a maga remeteségében. Csak azt a kegyet könyörögte, hogy Cazilhac grófné továbbra is eltűrje az ő szerény figyelmességét és gondoskodását. Öregkora jószerencséjének tekinti,

hogy Christian, akit úgy szeret, mint az édes fiát, az ő atyai gondjaira bízta. Ő, aki régen ismeri e kastélyt és rejtett kincseit, ki tudja ásní e régmúlt idők megmaradt pompájából a grófné kényelméhez szükségeseket. Bocsásson meg hát a grófné, egy hetvenéves aggastyánnak, ha kegyes meghívását visszautasítja. Aline ugyancsak elcsodálkozott. Hetvenéves!... de hiszen Christian azt állította, hogy Vissec ur csak ötven éves!... vagy rosszul hallotta volna?... talán Christian tévedett.

Ismerkedés.

Aline-t a többszöri kudarc nem csüggesztette. Addig küldözgette meghívásaival Jacquot-t Vissec urhoz, míg egyik este megjelent az ebédlőteremben a vacsoránál. Ezuttal is talpig feketébe öltözött. De az udvar légkörébe is beillő öltönye a legfinomabb anyagból készült, a legtökéletesebb szabású volt és antik velencei csipke ingmellfodra és kézelői vagyont értek. Görnyedt válllaival majdnem a földet érintve hajolt meg Aline előtt. A „mogorva öreg aggastyán”, ahogy magát beállította, a legragyogóbb, legszellemesebb társalgónak bizonyult. Mindenhez értett, irodalomhoz, történelemhez, tudományhoz. Mindenről a legnagyobb hozzáértéssel beszélt, a saját ragyogó ötleteivel fűszerezve.

- Diadal!... - írta Aline Christiannak - meghódítottam a hugenottádat!... Képzeld, most már mindennap velem vacsorázik. Furcsa ember ez a te Vissec urad, csakugyan!... Eddig mindig összetört aggastyánnak láttam, de tegnap este a vacsoránál, pillanatra, mintha hirtelen megfiatalodott volna. Kiegyenesedett, a keze nem reszketett s a fejét büszkén, egyenesen magasra tartotta. Mikor aztán felálltunk, megint csak reszketegen a botjára támaszkodva, sántikált ki.

Aline-ra napról-napra újabb meglepetések vártak. A kastély belseje merőben megváltozott. A korhadozó lépcsőket pompás keleti szőnyegek takarták, gobelinekkel fedték a falak foszlányos selyemkárpitját, a nagy ebédlőterem padozatát vastag bársonyszőnyeg fedte, a pohárszéken a legművészibb ötvösmunkájú ezüstmű, drága porcellánok, metszett kristályserlegek csillogtak. Ugyanigy megváltozott a park képe is. Bokrokat, pázsitot megnyírták, a virágágyak rendezetten tarkáltak, a szökőkutakat megtisztogatták a rájuk tapadt moszattól, kristályosan csillogó vizsugaraik szikrázva törtek meg a nap fényében, sejtelmesen csillogtak a hold ezüsthéjében. S éjjelente olykor a park sötétlő fái közül halk gitárpengés ébresztette fel Aline-t álmából... Mintha a Ganges-kastély régi fénye, tizenöt évi mély alvás után új életre ébredne...

Egy napsugaras délelőtt Aline a parkban a tó partján üldögélt, himzésén öltögetve, élénken beszélgetve Vissec urral. Jacquot néhány lépéssel odébb a tó tükrén méltóságteljesen uszkáló hattyukat etetgette.

- Ha elgondolom, - mondotta Aline - hogy mivé lettem volna itt egymagamban Christian távollétében, magánélkül Vissec ur!... s hogy milyen életet teremtett itt számomra!... egy királyné sem élhetne különben! - Majd hirtelen elkomolyodott és felsóhajtott. - Igazán nem tudom, miért van ma jó kedvem... Mikor annyi okom van a busulásra! Két hét óta egyetlen levelet se kaptam Christiantól! Mi történhetett?... Eddig oly pontosan írt. S most már négy levelémre nem válaszolt. Mit gondol, mi akadályozhatja az írásban?

- Istenem... egy ember, aki féllábával állandóan a nyeregben ül, - felelte kis habozás után Vissec ur.

- No de... két teljes hétig hallgatni! Akár állva, sebtiben, egy asztal sarkán is írhatna néhány sort.

- Igaz. De talán... - és Vissec ur hirtelen elhallgatott, mintha elharapta volna a szót.

- Mit akart mondani?... beszéljen...

- Ostobaság!... arra gondoltam, hogy ez a mi szép, hódító Christianunk... - és Vissec ur megint csak elhallgatott.

- Megfeledkezhetett rólam? - fejezte be Aline a be nem végzett mondatot, - csak nem erre gondolt?

- Isten óvjon! - tiltakozott élénken az öreg ur.

- Nem, nem! - álmaimban se gyanusítottam Christian! - tiltakozott hevesen Aline, - de mégis nyugtalan vagyok. Nem tudom, miért... Oda adnék egy esztendő az életemből, ha ebben az órában levelet kapnék Christiantól. Istenem... ha valami baja esett!... nem élném tul!

- Ne essen kétségbe grófné... Bizonyos, hogy hamarosan hirt kap tőle.

E pillanatban, mintegy végszóra az öreg Pierre jött feléjük. Kezében ezüst tálcát tartott, amelyen egy lepecsételt levél feküdt. Ceremóniásan meghajolva nyújtotta át Aline-nak, aki mohón kapott utána.

- Végre!... végre! - anélkül, hogy látta volna, hogy Vissec ur milyen különös tekintettel figyeli minden mozdulatát, felszakította a borítékot és lázasan olvasta a levelet. Olvasás közben arca egyre csodálkozóbbra vált, szemeit tágra nyitotta meglepetésében.

- Mit jelent ez?... Hallgassa csak Vissec ur, mit ír Christian: „Drága kis Aline-om, nem értem a hallgatásodat!... Miért nem irsz? Két hét óta levelet-levél után írok, anélkül, hogy egy sor válaszodat kapnám. Csak nem vagy beteg? Halálosan nyugtalan vagyok, annál is inkább, mert még jó ideig nem mozdulhatok szolgálatomból. Könyörgöm, azonnal írj.

Vissec ur mélyen lehorgasztott fejjel hallgatta Aline felolvasását. Mintha nagyon megindította volna Christiane panaszos aggodalma.

Jacquet közbelép.

Aline visszanyerte a jókedvét. Gondtalanul élt az agyonkényeztetés e pazar levegőjében, amelyet Vissec ur teremtett meg számára.

Meg is írta Christiane-nak, hogy öreg barátja gondoskodása valóságos álmvilágot teremtett számára. Hogy nem fog ráismerni a kastélyra. Még a versaillesi palotában sem lakhatna egy asszony pazarabb fényűzésben és kényelmesen. Hogy ennyi elragadó figyelemmel szemben, természetesen ő is elragadóan kedves az ő furcsa öreg gavallérjával. Most már a nap nagy részét együtt töltik. És ő tréfásan kacérkodik Vissec urral... Igen, igen... Christian féltékeny lehet!... A gáláns öreg urnak néha aztán egészen különös ötletei támadnak. A napokban egyszer arra kérte Aline-t, engedje, hogy őt Diane-nak nevezze!... Hát nem furcsa!... Persze csak tréfa volt, Aline ki is nevette, de hogy ilyen bolondság az eszébe juthasson...

Aline mint minden levelét, ezt is az öreg Pierre-rel küldte a postára. Nagy meglepetésére eltelt egy hét s e levelére nem kapott választ. Ujra írt. Christian erre a levelére se válaszolt. Egy teljes hónap telt el és Aline egyetlen betűt se kapott Christiane-tól. Emésztő nyugtalanságában se aludni, se enni nem tudott. Érezte, ha rövidesen viszont nem látja Christiant, belehal az utána való vágyódásba. Miért nem ír?... Mi baj érhetne?... Hol lehet?

Egyik este kétségbeesetten sirdogálva ült szobájában, mikor az ajtó felnyílt és egy szőke gyerekefej kandikált be. Jacquot, a tacsó!... Óvatosan körülkémlt s mikor megbizonyosodott, hogy Aline egyedül van, zekéje zsebéből - mert a diszes apróruha helyett megint a

toldott-foldott kis parasztruháját viselte - egy gyűrött ujságot huzott elő a zsebéből. Szokott gyorsan pergő beszédjével elmondta, hogy a konyhában elbujva kileste, mikor nagyapó ebből az ujságból felolvasott egy hirt nagyanyónak. Még pedig azt a hirt, hogy Cazilhac gróf, a kapitány ur, akit a kis méltósága olyan nagyon vár vissza, Saint-Martinban van, csak harminc mérföldnyire innen. Valamiféle verekedésről, párbajozásról vagy miről olvasott nagyapó... Mikor aztán lefeküdtek, Jacquot elcsente az ujságot. El is hozta, itt van.

Aline lázasan kapott az ujság után és mohón falta a betűket. Csakugyan azt olvasta, hogy Cazilhac gróf, szemleutján megverekedett a Saint-Martin-ben állomásozó ezred egyik tisztjével, aki valami régi, tizenöt év előtti bünesetről beszélve, azt erősítette, hogy az akkor megmérgezett Ganges marquisnének maga a férje volt a gyilkosa. Cazilhac gróf a párbajban ellenfelét súlyosan megsebesítette.

- Jacquot! - lihegte izgatottan Aline. - Idehallgass!... Viszont kell látnom a férjemet. Ide kell jönnie!... ha arra gondolok, hogy ebben a párbajban megölhették volna!... Irtózat!... Jacquot! Te ügyes, pompás gyerek vagy. Kapj lóra rögtön... két nap alatt Saint-Martinbe érhetsz. Te vidd el a leveletem.

- Nem lehet! - csóválta szomorúan a fejét, Jacquot. - Hát nem látja, már nincs rajtam a szép apródruháim. Anyámék hazakérnek. Hiába könyörögtem nagyapónak. Hajnalban nagyanyó hazavisz.

- Nem engedlek!... Itt maradsz nálam!... Szükségem van rád - kiáltotta Aline és kétségbeesetten, még erősebben szorította magához a gyermeket.

- Méltóztassék megbocsátani, - hallatszott a küszöbről egy hang - de a gyerek apja beteg és sürgősen hazakivánják.

Az öreg Pierre állt a küszöbön, alázatosan és tiszteletteljesen, mint mindig, de azért határozott mozdulattal fogta kézen a fiút és magához vonta. Aline nem ellenkezett. Nem volt joga a beteg apától távoltartani a gyermeket, akit pedig már úgy a szívébe zárt, mintha a saját édes gyermeke volna. Összecsókolta Jacquot-t és könnyes szemekkel türte, hogy Pierre elvezesse. Pierre arról biztosította, hogy ha Jacquot apja jobban lesz, a fiút visszaküldik. Brigitte aztán kora hajnalban elkísérte a gyereket Montpellierig s ott utjára bocsátotta.

Aline ezen az éjszakán a szemét se hunyta le. Drága kis apródja elvesztését siratta... borzongva gondolt a lefolyt párbajra... majd lázas izgalommal arra, hogy Christian nincs elérhetetlen messzeségben, ha levelét megkapja, ha csak egy-két órára is, ideszökhet hozzá!... ha csak egyetlen csókra!

Alig hogy felvirradt, megírta levelét Christiannak és korán délelőtt magához kérette Vissec urat. Először fogadta a szobájában. Talán ez volt az oka Vissec ur látható elfogottságának, mikor a virágokkal ékesített szentély küszöbét átlépte. Aline hellyel kínálta és röviden elmondta, hogy egész éjjel a szemét se hunyta le halálos nyugtalanságában. Megtudta, hogy Christian párbajozott. Átnyújtotta az ujságot a megjelölt hírrel. Vissec ur átfutotta és azt mormogta, hogy ismeri a szerencsétlen családi titkot és nagyrabecsüli a kapitányt, amiért apja emlékét megvédte.

- Megértheti ugy-e, - folytatta mohón Aline - hogy Christiant viszont kell látnom. Ezt a levelet, amelyben sürgősen idehivom, nem akarom postán küldeni. Jacquottal akartam elküldeni lóháton, de Jacquot-t visszaküldték a szüleihez. Így hát Pierre vigye el!... Még ma!... Christian egy hét múlva itt lehet. Amugy is alig várom, hogy személyesen megköszönje önnek a sok jószágot, amelyekkel elhalmoz. Christian megérkezését meg fogjuk ünnepelni. Együtt fogunk vacsorázni hárman... Igen, igen... fényes vacsorát rendezünk és ön is velünk lesz.

Alinenak nagy izgatottságában nem tűnt fel Vissec ur halálos sápadtsága.

- Lehetetlen, - felelte Vissec ur. - Egy hét múlva én már nem leszek a kastélyban.

- Hogyan? - bámult rá Aline. - El akar hagyni engem?... Hát mindenki elhagy?... Előbb Jacquot!... Most ön... De hát miért?

- Ez a környék veszélyessé vált számomra. Hugenotta társaim titkon figyelmeztettek, hogy sürgősen hagyjam el a Ganges-kastélyt, mert itt nem vagyok biztonságban. Üldözőim megneszelték e rejtekemet. Nem megyek messzire, csak néhány mérföldnyire... egy barátomhoz.

- Ó, de hiszen akkor eljöhet arra a vacsorára. Igérje meg, hogy eljön. Itt fogunk vacsorázni, az én szobámban.

- Itt... ebben a szobában... - mormogta tompán az öreg ur. Aztán hirtelen felvetette a fejét és furcsán kigyult tekintettel, határozott hangon felelte: - Hát jó... eljövök!

- Így már jó!... Köszönöm!... - s Aline felugrott és csengetett. A bekopogtató Pierre-nek átnyújtotta a megírt és megcímezett levelet.

- Pierre, ezt a levelet lóháton elviszi Saint-Martinba, a férjemnek. Saját kezébe adja át. Rögtön induljon.

Pierre meghajolt, de közben kérdő tekintetet vetett Vissec urra, aki e tekintetre így felelt:

- Hallotta a grófné parancsát. Induljon!

Ő maga is bucsuzott, az ígéret megismétlésével, hogy nyolc nap múlva, Christian megérkezésének estéjén, az ünnepi vacsorán pontosan meg fog jelenni.

Aline erkélyéről nézte Pierre-t, ahogy a lovat megnyergelte és egy negyedórán belül teljesen utrakészen, felült a ló hátára és neki vágatott a park nagy sétányának. Ezt a levelet hát végre biztosan kézhez kapja Christian!... Boldog örömeben kisietett a galériára és kiszaladt a kastély tulsó oldalát körülfutó nagy terraszra, ahonnan hosszú kilométerekre láthatta a lefelé kanyargó országutat. Eddigre Pierre már kiér a parkból az országutra. Megkönnyebbülés lesz látni, figyelhetni, hogy repül tova a levelével. Addig fog utána nézni, ameddig csak bele nem vész az ut porába... Jó öt percig várt, a terrasz korlátjára könyökölve, de Pierre nem bukkant elő. Eltelt egy negyedóra... félóra... de Pierre-nek semmi nyoma. Lódobogást se hallott. Egyik óra a másik után pergett, a délután alkonyatba mélyült, az ég bársonyán felgyultak a csillagok és Aline még mindig sápadtan, meredten állt őrhelyén. Mikor teljesen besötétedett, becsengette Brigitte-et.

- Pierre elment a levéllel? - kérdezte.

- Igenis. Még délelőtt. Hiszen méltóztatik tudni.

- Jó. Kéretem Vissec urat.

- Vissec ur már nincs a kastélyban.

Aline intett Brigitte-nek, hogy elment és bezárta szobája ajtaját. Most hát bizonyosságot szerzett, hogy Pierre látszólagos elvágatása csak komédia volt. Brigitte hazudott. Valaki leparancsolta a levél eljuttatását. De hát ki?... S ez a parancs nem mai keletű. Most már világosan látott. Két hónap óta a leveleit felbontják, elolvassák és elsikkasztják. Ki más tehetné, mint Vissec ur!... Ki hát ez a Vissec ur? Akivel két hónap óta él bizalmas együttlétben, akit férje legjobb barátjának hisz s aki elsikkasztja férjéhez írt leveleit... aki gyönyörködik a könnyeiben, nyugtalanságában. Ki ez az ellenség... ez az áruló... aki miközben aranyban, pompában fürösztö s leolvassa tekintetéről a kívánságait, egyben szerencsétlenné teszi? Mi érdeke lehetett Vissec urnak az ő leveleit elsikkasztani? Aline első kába megdöbbenésében a toll után

kapott és lázasan írta Christiannak: „Jöjj gyorsan!... siess... szaladj!... jöjj rögtön!... egy órát... egy percet se várj!... itt rettenetes dolgok történnek... Vissec ur elsikkasztja a leveleinket... bizonyítékot szereztem... Ha nem jössz, elvesztem... nem tudom, mi célja velem ennek az embernek, akitől rettegek...”

De hogy juttassa el a levelet?... a legközelebbi posta Montpellierben van, a postafutár csak kétszer egy héten kerül Ganges kastélyba. Azt nem várhatja be!... egy napot se késhe!... minden nap egy évszázad e várakozásban!... kivel küldje!... kire bizza!... kire! Kétségbeesetten, tanácstalanul járt fel s alá a szobában, majd hirtelen megállt és reszketve figyelt. Valami neszt hallott... furcsa kápirgálást a fal mögül. Most megint... Mintha egy kulcsot próbálgatnának egy zárban. Valaki... aki a kastély titkos bejáratait ismeri, be akar hatolni hozzá éjnek idején... S ő itt védtelenül... egyedül... Támolyogva dőlt a falnak, homlokán hideg verejtékcseppek gyöngyöztek s egész testében reszketve vacogó fogakkal lihegte:

- Ki... ki az?

- Én vagyok... tacsók! - hallatszott egy vékony gyermekhang valahonnan a fal mögül.

- Jacquot! - sikoltotta szinte eszelős boldogsággal Aline, - kis barátom!... kis Gondviselés!... hol vagy?

- Itt a fal mögött... az arcképteremben.

- Hogy jutottál oda?... és hogy akarsz ide bejutni?

- Valahol kell lenni egy titkos ajtónak, mert látom a szobájából a világosságot kiszűrődni. Ha csak megtalálnám... Nagymama párnája alól kiloptam a kulcscsomóját. Az arcképterem rozsdás zárával valahogy megbirkóztam, de hogy jussak be magához...

- Jacquot!... hogy kerültél vissza?

- Szépen megbujtam Montpellierben, mikor aztán gondoltam, hogy nagymama biztonságban hazaért, nekivágtam az erdőnek. Öreg este volt, mire a kastély alá értem. Mikor a konyhában kialudt a világosság, tudtam, hogy nagymamóék lefeküdtek. Uccu neki... felmáztam a háztetőre s a kéményen keresztül le a konyhába.. Hiszen tudja... ahogy szoktam!... A nagy, nyitott tűzhelyből négykézláb kibujtam a konyhába. Nagymama szobaajtaja csak éppen hogy be volt támasztva. Kicsentem a párnája alól a kulcsokat. Egyszer kilestem, mikor emlegették, hogy az arcképteremből egy titkos ajtó nyílik a maga szobájába... Hogy valamiféle marquis ur mindig azon járt be a feleségéhez. Hát idáig csak eltaláltam... De hogy jussak tovább. Mert hát a leveléért jöttem, amit velem el akart küldeni. Hadd vigyem el! Cyclop jól ismer!... nyugodtan fogja tűrni, hogy megnyergeljem, aztán hajrá!... nini... itt valami zárat tapintok... csak a kulcsot is megtaláljam hozzá... Várjon csak! - Szaporán csörömpöltek a kulcsok. Kápirgálás, nyiszegés hallatszott, majd egyszerre Jacquot diadalmas kiáltása: - Megvan!

A titkos kárpitajtó mintegy magától felnyílt s egy poros, zilált, rongyos, de diadaltól sugárzó Jacquot állt a küszöbön.

- Ide a levelet!... hadd vágassak el!

Aline szédülten, mintegy álomban nyújtotta át a levelet Jacquotnak s egyben görcsösen megragadta a gyermek kezét, mintha támaszt keresne. Ugy bámult a gyermek háta mögött terjen-gő ismeretlen homályba... Ösztönös kíváncsisággal lépett előre, tétován, tapogatózva, mintha egy új világ mesgyéjén járna.

- Hozd a gyertyát Jacquot!

Jacquot felkapta az egyik karosgyertyatartót és magasra tartotta izmos kis kezében. Aline rebbenő szempillákkal, ámulva nézett körül. A sötét falakon széles aranyrámaikban, komoran

sorakoztak az ősök portréi. Évszázadok óta, nemzedékről-nemzedékre, gögös, daliás lovagok, a kor divatja szerint remekbe öltözött szépséges dámák. Aline egyre görcsösen szorongatta Jacquot szabad kezét. Mintha megérezte volna, mi vár rá az ünnepélyesen komor falak között, amelyek titkait oly óvatosan rejtegették előle. Hogy ez az arcképcsarnok fogja felfedni előtte, az atyai jóbarátból hirtelen ellenséggé, levelei sikkasztójává vedlett csodálatos Vissec ur való kilétét.

- Nini... milyen furcsa! - kiáltotta egyszerre Jacquot és még magasabbra emelte a gyertyákat.

Csakugyan... a legutolsó kép a sorban, sötét lepellet volt elfedve, még pedig olyan módon, hogy a sötét leplet a képpel együtt szorosan a pompás, művészi aranykertbe feszítették. A lepel nem volt fellebbenthető, kíváncsi tekintet nem láthatott alá. Jacquot bámészkodva ment közelebb s a lepel felé nyult, mintha valami módon fel akarná lebbenteni. De Aline ekkor már meglátott valamit és megragadta a gyermek kinyuló karját. Meglátta a kartonlapot, amely elfedte e portré eredetijének a nevét s amelyen ökölnyi betűkkel feketélltek e szavak:

„E leplet senkise érintse. A király parancsa!”

A törvénynél is több, maga a király állt tiltón e kép s a kíváncsi tekintetek közé. Érclepel fedte e képet, amelynek érintetlenségét a király őrizte. A király parancsa!

Aline reszketve húzta el Jacquot-t és majdnem futva menekült e borzalmas helyről.

Aline elhatározása.

Ahogy a napok multak, Aline lázas, emésztő türelmetlensége kibírhatalanná vált. Futni, menekülni szeretett volna... férje elé sietni! Már-már neki készült, hogy befogat, a faluban kocsit fogad és titkon nekivág az utnak, de aztán észére tért. Hátha más, rövidebb uton térnek vissza, ha elkerülnék egymást... Nem, nem... bolondság!... nem tehet egyebet, minthogy türelmesen bevárja Christian érkezését.

Az éjszakák voltak a legrettenetesebbek. Azok a szörnyű álmok, elfullasztó lidércnyomások, amelyekből egész testében reszketve, forró verejtékben fürödve, riadtan ébredt... Ébren és álmában, folyton az a fekete lepel kísértette, amellyel a király parancsából azt az utolsó portrét eltakarták. És Aline elhatározta, hogy a titok végére jár. Véteni fog a király parancsa ellen. Mindegy!... Ennek meg kell történnie. S egyik napon, mikor besötétedett, gondosan bezárta ajtaját s miután áhítatosan keresztet vetett a feszület előtt, gyertyával a kezében, felnyitotta az arcképterembe vezető titkos ajtót és belépett. Sápadtan, mereven állt meg az utolsó kép előtt. Szempillája se rebbent s a tekintete oly merev volt, mintha maga is csak egy halott kép volna s csak a gyertya kékesen lobogó lángja élne e teremben. Majd megmozdult. Kinyújtott kezével erősen megmarkolta a gyászleplet, amely időtől ernyedten engedett a rándításnak. Aline borzongva hunyta le a szemeit. Karja lehanyatlott a lerántott lepellet. A kép láthatóvá vált. Aline felnyitotta a szemeit.

...Ugyanekkor két merőben ellentétes lovas vágatott a Ganges-kastély felé kanyargó ország-uton. Körvonalaik még az est sötétjében is elárulták, hogy az egyik felnőtt, a másik gyermek. Az egyiknek hosszan lobogó körgallérja alól kivillogott oldalán lógó tisztikardja és csizmái sarkantyújával sarkallta gyorsabb vágatásra lovát. A másik, a parasztgúnyás gyerkőc, facipős lábaival bökdöste a ló szügyét.

A kastély parkja előtt leugrottak, a lovakat egy-egy fa törzséhez kötötték. A férfi átugrott a sövényen, a gyermek, mint egy evet, kuszott utána. Átfutottak a parkon, be a hátsó udvarba. De a kastély főudvarába vezető hatalmas vaspántos tölgykaput zárva találták. A férfi hara-

gosan torpant meg a zárt kapu előtt. A gyerek a falra mutatott, mintha azt jelezné, hogy misem könnyebb a fal megmászásánál. De a férfi ennél jobbat is tudott. Intett a fiunak s a gyepes udvar közepén felnyitott egy, a földből nyíló csapóajtót. Lemásztak s a csapóajtó becsukódott fölöttük. Csak néhány percbe telt és a toronyszoba ablakából kémlelték az alattuk lévő erkélyt.

- Hogy jussunk le ide?... - mormogta a férfi. - Ennek az átkozott toronyszobának semerről sincs összeköttetése az alsó szobával...

- Ugorjunk le! - javasolta a gyerkőc.

A férfi pillanatig habozott. De ekkor az alattuk levő erkélyes szoba kivilágosodott.

- Na lám!... de hiszen ilyenkor aludnia kellene!... mit jelent ez?... Istenemre!... ezt tudnom... látnom kell.. Még ha a biztos pokolba is ugornék le innen...

Az utolsó arckép.

...Mikor Aline hősies elhatározással felnyitotta szemeit és a titokzatos portréra nézett, határtalan megkönnyebbültséggel lélekzett fel. Merőben idegen arcot látott. Egy nemesen szép-arcu, pompásan öltözött, daliás férfi portréját. A kép alatt aranybetűkkel ékeskedett a kép eredetijének neve:

„CHARLES DE LE TUDE, LANGUEDOC BÁRÓJA, SAINT-ANDRÉ ERŐD KORMÁNYZÓJA, SAINT-MARTIAL ÖRÖKÖS GRÓFJA, GANGES MARQUIS. AZ UR KEGYELMÉNEK 1659-IK ESZTENDEJÉBEN”.

Ganges marquis!... Christian apja... az ő apósa!... akit felesége megmérgezésével vádoltak!

Ezzel a nemes, gőgös, férfias szépséggel, ilyen szörnyű kalandba keveredni!... ilyen förtelmes vád terhét viselni!... ezzel a teherrel a sirba szállni!... rettenetes! Aline megborzongott... Tudta, hogy egy halott képét látja és mégis félt. Futva igyekezett vissza a szobájába. Ám ahogy most ott állt, szobájában, határtalan meglepetésében úgy dőlt az ajtónak, mintha odaszegezték volna. A sötétben hagyott szobát ragyogón kivilágítva találta. Az arany karosgyertyatartókban minden gyertya égett, a két személyre terített asztalon ezüst tálakon pompás gyümölcsök, hideg sütek, pástétomok, a vázában virágok, a metszett kristály üvegekben rubin és topáz-szinű borok. Mit jelent ez?... kinek a számára készítették ide ezt a kétszemélyes vacsorát?... és kinek a parancsából? Hirtelen agyába villant az emlékezés és halkan felsikoltott. Kábán, meredten nyitva maradt szájjal bámult a szemközti ajtóra, amely most lassan felnyílt. Egy férfi lépett be. Aranybrokát udvari diszöltönyén smaragdgombok, ingmell és kézelő fodra velencei csipke, arany kardmarkolatán briliánsok villogtak. Magashomloku, gyöngédtekin-tetű... Ötvenév körüli férfi lehetett, simára beretvált ráncatlan arcu, magas és elegáns. De ez arc sápadt volt, akár egy halotté.

- Ki... ki ön? - hebegte Aline.

A férfi előrelépett és meghajolt.

- Hogyan?... - mosolygott, - de hiszen egy hét előtt ön maga kegyeskedett meghívni a mai vacsorára grófné!... s most nem akar megismerni?... Vissec vagyok.

- Nem, nem... ön Ganges marquis! - kiáltotta félve és fenyegetően, irtózva és ijesztően Aline.

A férfi megdöbbenten hátrált.

- Ne tagadja... - és Aline vádolón mutatott az arcképcsarnok titkos ajtajára, - innen jövök és mindent tudok. Képmutatás, hogy aggastyán, képmutatás, hogy hugenotta, képmutatás a barátsága... A halott él! Távozzon... irtózom öntől!... Egy lépést se tovább!... mert ha ma van az utolsó Itélet Napja, ha ma nyílnak meg a sirok és feltámadnak a halottak, akkor reszkessen Ganges marquis, mert Isten is jelen van!

A marquis előrelépett. Szemében az örület lángjával, szenvedélyesen felelte:

- Ha én a sirból jöttem, ön is onnan jött. Kettőnk közül ön a fantóm... ön üldöz engem! Ganges marquis vagyok... igaz. De tudja-e, hogy ki ön?... hadd mondjam el...

Leoldott nyakáról egy aranyláncon függő, briliánsokkal körített medaillon-t és felpattantotta. Aline elé tartotta. Aline, mintegy varázserőtől megigézetten nézte, hallgatta:

- Huszéves koromban megnősültem. Boldog voltam, fiatal, gazdag és szerelmes... Ó, milyen szerelmes! De féltékenységem még a szerelmemnél is nagyobb volt. A szivemben lappangó gyanu megmérgezte az életemet, megölte a szerelmemet, a boldogságomat és megölte a nőt, akit imádtam. És én a halottban tovább szerettem az élő. Ó, megérti-e mit jelent egy halottat szeretni, ébren és álmomban, emlékeimben szüntelen felidézni az imádott arcot, fejünket a falba verve átkozni a sorsot, mely elválaszt tőle, megérteni, hogy többé sose csókolhatjuk... és mindig, mindig magunk előtt látni... elérhetetlenül!... Idő előtt megöszültem, harmincötéves koromban aggastyán voltam és éjjel-nappal csak azért imádkoztam, azt könyörögtem Istenemtől, hogy holtamban viszontláthassam imádott halottamat! - a szeme diadalmasan felragyogott és mámorosan.

Két karját mohó vággyal, forró ölelésre tárta... A varázslatos ígézet, amely Alinet megmeresztette elszállt. Megértette, hogy egy örültsel áll szemközt, egy örültsel, akitől nem menekülhet. Szemeit irtózáttal tágranyitotta és hangtalanul, fehéren, mint egy száráról letört liliom ájultan esett össze.

E pillanatban éles csörömpölés hallatszott. Valaki beütötte a szemközti ablak tábláját. Valaki beugrott az ablakon...

Christian ott térdelt Aline mellett a földön. S most rekedt ordítás hallatszott.

- Megállj!... ne érintsd!... az enyém!... senki ne érintse!

Ganges marquis szemében az örület lángjával, Christianra vetette magát. Szörnyű volt a dulakodás apa és fiu között, miközben Jacquot kiáltozásával felverte a néma kastély csendjét.

A lélekszakadva elősiető Pierre és Brigitte, Christian segítségével lefogták a tomboló marquist. A tombolást hirtelen, kábult megtorpantság és fásult közöny váltotta fel. Ekkor közös erővel átvitték a lakosztályba, amelyet Vissec ur alakjában lakott. Megtorpant kábultságából többé magához se tért. Agylázban feküdt két nap és két éjjel. A faluból előkerített orvos nem tudott segíteni. Harmadnap reggel Ganges marquis befejezte szerencsétlen életét.

Ujra Versaillesben!

Három évvel ez események után, Versaillesban újra ünnepet ültek. A versaillesi udvar körül sok minden megváltozott. Befejezték Trianon és Marly építését, Montespan marquisé uralma lealkonyult, Mme de Maintenon foglalta el a helyét a király kegyeiben. De a hiu és kacér kegyencnő nem csufosan legyőzött módjára távozott. Egy pompás ünnepély keretében bucsuzott hivatalosan a versaillesi udvartól. Ez az ünnepély elsőszülött leányának, Nantes kisasszonynak az esküvője volt, a nagy Condé unokájával, Bourbon herceggel. Ez esküvőt

megelőző estélyen az egész udvar megjelent s a király épp oly kegyesen mosolygott a jobbján ülő Mme de Maintenonra, mint a balján ülő Montespan marquishé.

Montespan marquishé okos asszony volt. Maga hajolgatott át diadalmas vetélytársnőjéhez, ő maga hívta fel a figyelmét a sorjában felvonuló s a király előtt tisztelgő udvari előkelőségekre.

Most egyszerre érdeklődve egyenesedett fel és kérdően nézett a királyra. Egy fiatal pár közeledett az ajtó felől. Egy feltűnően daliás, nemesen szép arcú férfi, karján egy bűbájosan szőke, légies, angyalarcú, gyönyörű fiatal asszonnyal. Mindkettőjük udvari öltözéke, minden csillogó pompától mentesen, egyszerűen fekete volt. A fiatal asszony fekete bársony udvari uszályát, egy ugyancsak fekete bársonyba öltözött, kedves arcú, szőke apród emelte, aki élénk fekete szemeinek vizsgatekintetét hol ide, hol oda cikláztatta.

- Ezeket az arcokat már valamikor láttam felség...

- Itt Versaillesban marquishé, - magyarázta a király - néhány év előtt. Egyik legkedvesebb ezredesem. Ganges marquis.

- Ganges marquis! - hökkent fel Montespan marquishé.

- Igen. Egy tragikus család utolsó sarja, aki végre emelt fejjel viselheti őseinek immár mocsoktalan nevét.

S a király kegyesen intett Christiannak, hogy közeledjen.

VÉGE.